

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK ZA INFORMACIJSKE I KOMUNIKACIJSKE ZNANOSTI
AKADEMSKA GODINA 2015./2016.

Luka Kvesić

Narodne knjižnice kao mjesta pružanja ekonomskih i pravnih
informacija

DIPLOMSKI RAD

Mentor:
doc. dr.sc. Ivana Hebrang Grgić

Zagreb, 2016.

Sadržaj:

Uvod	2
1. Narodne knjižnice i pravo na pristup informacijama	3
1.1. Narodne knjižnice	3
1.2. Uloge i zadaće narodnih knjižnica u zaštiti temeljnih ljudskih prava	4
1.3. Pravo na pristup informacijama	8
2. Stvaranje potrebnih uvjeta za pružanje informacija pravne i ekonomske prirode u narodnim knjižnicama	11
3. Narodne knjižnice i e-uprava	13
4. Primjeri pružanja ekonomskih i pravnih usluga u narodnim knjižnicama	14
4.1. Primjeri pružanja ekonomskih i pravnih usluga narodnih knjižnica u svijetu	14
4.2. Primjeri pružanja ekonomskih i pravnih usluga u hrvatskim narodnim knjižnicama	19
5. Istraživanje korisnika Knjižnice Silvije Strahimir Kranjčević	22
5.1. Knjižnica Silvija Strahimira Kranjčevića	22
5.2. Metode, uzorak i cilj istraživanja	22
5.3. Rezultati	23
5.4. Rasprava i zaključci	31
Zaključak	35
Literatura	36
Prilog	41
Sažetak	43
Biografija	45

Uvod

Narodne knjižnice ponekad, uz ostale zbirke i usluge, razvijaju zbirke poslovnih baza podataka i publikacija te pomažu u razvijanju informacijskih vještina i informacijske pismenosti kod budućih poduzetnika. Tako mogu biti glavni prijenosnici podataka malim i srednjim poslovnim poduzećima, obrtnicima i neprofitnim organizacijama. U tome kontekstu knjižnice ili službe unutar narodnih knjižnica mogu se nazvati i „poslovnim knjižnicama“. Uloga poslovnih knjižnica u kontekstu pomoći gospodarstvu može biti podrška u obrazovanju budućih poduzetnika i menadžera i aktivna uloga u podučavanju informacijskim vještinama. One mogu izravno pružati usluge zajednicama malih i srednjih poduzetnika.¹

Iz tog razloga knjižnice usvajaju nove koncepte i načela knjižničnog poslovanja uslijed ekonomske krize te novim uslugama doprinose smanjivanju loše ekonomske situacije uopće koju uzrokuju velika stopa nezaposlenosti i otežani razvoj poduzetništva. Uz središnju ulogu u obrazovnom procesu narodne knjižnice trebaju promišljati nove vrste i razine usluga kojima će pružati potporu modernom obrazovnom sustavu te one mogu imati vrlo važnu ulogu u rekonstruiranju i razvoju gospodarstva. U današnje vrijeme mnoge su zemlje svijeta u procesu gospodarskog restrukturiranja pa je upravo zato informacija jednako potrebna industriji, malim poduzetnicima i neprofitnim organizacijama. Da bi se zadovoljile potrebe malih i velikih poduzetnika u procesu restrukturiranja gospodarstva veliku ulogu mogu imati upravo narodne knjižnice. Tradicionalna i povijesna uloga knjižnica mora biti redefinjirana na taj način da knjižnice postanu aktivni partneri u poslovnoj zajednici.²

U današnje vrijeme u prvi plan dolazi prije svega korisnik iz razloga sve većih društvenih promjena, razvoja medija i ponašanja u odnosu na medije, informatičkog društva, digitalizacije i interneta te financijske krize zajednica. Ta usmjerenost na korisnike podrazumijeva i nove usluge koje se postižu inovativnim rješenjima i uslugama i to uslugama koje imaju budućnost te koje su usmjerene na promijenjeni životni ritam posjetitelja.

¹ Bugarinovski Udiljak, Z.; Holcer, D. Poslovne knjižnice u funkciji jačanja malog i srednjeg poduzetništva. // Slobodan pristup informacijama : 15. okrugli stol : zbornik radova / uredila Davorka Pšenica. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2015. Str. 132.

² Čavrak, V.; Gelo, T. Ekonomsko obrazovanje u Republici Hrvatskoj : jučer, danas, sutra : zbornik radova znanstvene konferencije / Znanstvena konferencija Ekonomsko obrazovanje u Republici Hrvatskoj : jučer, danas, sutra. Zagreb : Ekonomski fakultet, 2013. Str. 424, 425, 433. URL:

<http://web.efzg.hr/dok/KID/Zbornik%20radova%20Ekonomsko%20obrazovanje%20u%20RH.pdf>. (10.12.2015.).

Knjižnica je za svoje korisnike mjesto učenja, stoga knjižnica mora iskazivati strukturu otvorenu prema novitetima.³ Važno je naglasiti da su narodne knjižnice prije svega društvene ustanove pa je njihovo djelovanje u lokalnoj zajednici prije svega usklađeno s gospodarskim razvojem svoje lokalne sredine. Ovim novim pravnim i ekonomskim uslugama narodne knjižnice mogu ojačati prije svega svoju lokalnu zajednicu. U prvom poglavlju ovoga rada bit će riječi općenito o narodnim knjižnicama, ulogama i zadaćama knjižnica u zaštiti temeljnih ljudskih prava i pravu na pristup informacijama. Drugi dio rada će se baviti stvaranjem potrebnih uvjeta za pružanje informacija pravne i ekonomske prirode u narodnim knjižnicama. Tema trećeg poglavlja su narodne knjižnice i e-uprava dok će u četvrtom poglavlju biti navedeni primjeri pružanja ekonomskih i pravnih informacija u Hrvatskoj i svijetu. Peto poglavlje je fokusirano na provedeno istraživanje koje se provelo pomoću upitnika i čija je svrha bila s obzirom na mišljenje korisnika Knjižnice S. S. Kranjčevića jesu li narodne knjižnice mjesta gdje bi se trebale pružati informacije pravne i ekonomske prirode.

1. Narodne knjižnice i pravo na pristup informacijama

1.1. Narodne knjižnice

Narodna knjižnica se može definirati kao „*organizacija koju osniva, podržava i financira određena zajednica putem lokalne, regionalne ili nacionalne vlasti ili putem nekog drugog oblika organizacije. Ona osigurava pristup znanju, informacijama, cjeloživotnom učenju i djelima mašte pomoću niza izvora i službi, a na raspolaganju je svim članovima zajednice bez obzira njihovu rasu, nacionalnost, dob, spol, religiju, jezik, invaliditet, ekonomski i radni status te obrazovanje.*“⁴

Na lokalnim i nacionalnim vlastima je glavna odgovornost za narodnu knjižnicu. Važna je podrška lokalnih i nacionalnih vlasti do koje dolazi osiguranjem potrebnih zadovoljavajućih financijskih sredstava i posebnih pravnih propisa. Bilo kakva dugoročna strategija na području kulture, osiguranja informacija, opismenjavanja i obrazovanja mora imati kao svoju

³ Nove usluge za korisnike narodnih knjižnica : njemačka iskustva. Zagreb : Knjižnice grada Zagreba : Goethe-Institut, 2004. Str. 34-36.

⁴ IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011. Str. 15.

bitnu sastavnicu knjižnicu.⁵ Narodne knjižnice pružaju usluge i osiguravaju građu na različitim medijima kako bi zadovoljila obrazovne i informacijske potrebe te potrebe za osobnim razvojem. One omogućuju pojedincu pristup širokom i raznolikom spektru znanja, ideja i mišljenja. Njihova je važna uloga u razvoju i izgrađivanju demokratskog društva.⁶ Iz same definicije narodne knjižnice da se iščitati njena glavna osobina tj. njena otvorenost i dostupnost njenih službi i usluga prema svima. One nisu usmjerene samo na jednu grupu unutar zajednice isključujući ostale. Brojna su temeljna ljudska prava koja narodne knjižnice svojim radom i uslugama osiguravaju svojim korisnicima.

1.2. Uloge i zadaće narodnih knjižnica u zaštiti temeljnih ljudskih prava

Uloge i zadaće narodnih knjižnica u zaštiti temeljnih ljudskih prava nisu posebno uređene nekim posebnim aktom u hrvatskom zakonodavstvu. Međutim djelom se ta uloga može iscrtati u Zakonu o knjižnicama iz 1997. godine⁷ ili točnije ta uredba je donesena Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o knjižnicama iz 2000. godine i to člankom 3. koji glasi : *„Zadaća knjižnica je da u ostvarivanju javne službe nastoje zadovoljiti obrazovne, kulturne i informacijske potrebe svih građana na području svoga djelovanja te da promiču i druge kulturne aktivnosti u cilju unapređivanja ukupnoga kulturnoga života zajednice.“*⁸ Pri zaštiti temeljnih ljudskih prava knjižnice moraju poštivati i druge zakone. U Zakonu o zaštiti osobnih podataka članak 6. glasi: *„Osobni podaci mogu se prikupljati u svrhu s kojom je ispitanik upoznat, koja je izričito navedena i u skladu sa zakonom i mogu se dalje obrađivati samo u svrhu u koju su prikupljeni, odnosno u svrhu koja je podudarna sa svrhom prikupljanja. Daljnja obrada osobnih podataka u povijesne, statističke ili znanstvene svrhe neće se smatrati nepodudarnom, pod uvjetom da se poduzmu odgovarajuće zaštitne mjere. Osobni podaci moraju biti bitni za postizanje utvrđene svrhe i ne smiju se prikupljati u većem opsegu nego što je to nužno da bi se postigla utvrđena svrha.“*⁹ Zakon o pravu na pristup

⁵IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011. Str. 31.

⁶ IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011. Str.15.

⁷ Zakon o knjižnicama. // Narodne novine 105(1997), URL: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1997_10_105_1616.html. (21.03.2016.).

⁸ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o knjižnicama. // Narodne novine 104(2000), URL: <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/274061.html>. (21.03.2016.).

⁹ Zakon o zaštiti osobnih podataka. // Narodne novine 103(2003), URL: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2012_09_106_2300.html. (21.03.2016.).

informacijama također je bitan narodnim knjižnicama, posebno u članku 8. koji se odnosi na načelo jednakosti u pristupu informacijama: „Pravo na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija pripada svim korisnicima na jednak način i pod jednakim uvjetima. Korisnici su ravnopravni u njegovu ostvarivanju.“¹⁰ Zakon o tajnosti podataka govori o profesionalnoj tajni kao tajni koju predstavljaju podaci o osobnom ili obiteljskom životu stranaka koje saznaju svećenici, odvjetnici, zdravstveni i socijalni djelatnici, i druge službene osobe u obavljanju svog poziva. Profesionalna tajna dakako treba vrijediti i za knjižničare. Treba napomenuti da se profesionalna tajna ne nalazi u novom tekstu zakona nego je potrebno pronaći definiciju profesionalne tajne u ranijem Zakonu o zaštiti tajnosti podataka iz 1996. godine.¹¹

Jedno od općih ljudskih prava svakako je pravo na čitanje – ono spada u intelektualne slobode koje su zajamčene svakom pojedincu u temeljnim dokumentima o ljudskim pravima. Makar UN-ova Opća deklaracija o ljudskim pravima ne spominje čitanje ona spominje druga prava koja su u tijesnoj vezi s tim pravom – prava na slobodu izražavanja i mišljenja, pravo na slobodno vrijeme i pravo na obrazovanje. To je vidljivo pogotovo u članku 19. koji govori o slobodi izražavanja te koji glasi: „Svatko ima pravo na slobodu mišljenja i izražavanja; to pravo uključuje slobodu zadržavanja mišljenja bez uplitanja i slobodu traženja, primanja i širenja informacija i ideja putem bilo kojeg medija i bez obzira na granice.“ Članak 4. govori o pravu na slobodno vrijeme: „Svatko ima pravo na odmor i slobodno vrijeme, uključujući razumno ograničenje radnih sati i periodični plaćeni dopust.“ Temeljno ljudsko pravo je dakako i pravo na obrazovanje o kojem govori članak 26. koji kaže da svatko ima pravo na obrazovanje.¹² Naravno niti jedno od tih prava nije moguće bez prava na čitanje. Promicanje prava na čitanje odgovornost je narodnih knjižnica te cjelokupno njihovo poslovanje mora biti usklađeno s tom odgovornošću. Pravo na čitanje je opće ljudsko pravo i ono pripada svakom čovjeku bez obzira na spol, vjeru, nacionalnost, rasu i dob. Čitanje i pisanje su važan preduvjet za služenje novim komunikacijskim sustavima i modernim tehnologijama. Na

¹⁰ Zakon o pravu na pristup informacijama. // Narodne novine 25(2013), URL: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_02_25_403.html. (21.03.2016.).

¹¹ Horvat, A. O pravima knjižničnih korisnika. // Slobodan pristup informacijama : 13. i 14. okrugli stol : zbornik radova / uredile Tea Grašić-Kvesić i Ivana Hebrang Grgić. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2014. Str. 146.

¹² Odluka o objavi Opće deklaracije o ljudskim pravima. // Narodne novine. Međunarodni ugovori 143(2009), URL: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/međunarodni/2009_11_12_143.html. (21.03.2016.).

narodnim knjižnicama je velika odgovornost u suzbijanju nepismenosti i promicanju medijske kulture što one mogu postići tako da promiču čitanje, osiguravaju odgovarajuću građu za osobe na niskoj razini pismenosti, suradnjom s ostalim institucijama u zajednici uključenima u borbu protiv nepismenosti, sudjelujući u akcijama suzbijanja nepismenosti, organizirajući razna događanja radi promicanja zanimanja za čitanje, književnost i medijsku kulturu, promičući i osiguravajući edukaciju za korištenje računalne tehnologije, pomažući ljudima u traženju potrebnih informacija u odgovarajućem obliku, suradnjom sa nastavnicima, roditeljima i drugim osobama.¹³

Veoma je bitna uloga narodnih knjižnica u suzbijanju diskriminacije što je posebno važno u današnje vrijeme globalizacije, nepovoljnih ekonomskih kretanja i opće migrantske krize. Zabrana diskriminacije je propisana Europskom Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i odnosi se na diskriminaciju po bilo kojoj osnovi kao što je spol, rasa, boja kože, jezik vjeroispovijed, političko i drugo mišljenje, nacionalno i društveno podrijetlo, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje ili druga okolnost.¹⁴ Prema IFLA-inom manifestu za multikulturalnu knjižnicu knjižnice u odnosu na kulturnu i jezičnu raznolikost trebaju „*pružati usluge svim članovima zajednice bez diskriminacije na temelju kulturnog i jezičnog nasljeđa, osigurati informacije na odgovarajućim jezicima i pismima, omogućiti pristup širokom izboru građe i usluga koje su odraz svih zajednica i potreba, zapošljavati osoblje koje će održavati raznolikost zajednice i biti osposobljeno za rad i pružanje usluga u raznolikim zajednicama.*“¹⁵

Osnovno je načelo narodne knjižnice da njezine službe i usluge moraju biti dostupne svima, a ne usmjerene samo na jednu grupu unutar zajednice isključujući ostale. Službe i usluge narodnih knjižnica trebaju biti jednako dostupne manjinskim grupama koje iz bilo kojeg razloga ne mogu koristiti uobičajene službe, na primjer, jezičnim manjinama, ljudima s posebnim tjelesnim ili osjetilnim potrebama ili pak onima koji žive u udaljenim zajednicama i nemaju pristup knjižničnim zgradama. Financiranje, razvoj službi i usluga, uređivanje

¹³ IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011. Str. 50.

¹⁴ Zakon o potvrđivanju konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i protokola br. 1., 4., 6., 7. i 11. uz konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. // Narodne novine. Međunarodni ugovori 18(1997), URL: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/međunarodni/1997_10_18_120.html. (21.03.2016.).

¹⁵ Smjernice za knjižnične usluge za multikulturalne zajednice : s IFLA-inim Manifestom za multikulturalnu knjižnicu. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2010. Str. 15.

knjižnica i određivanje radnog vremena treba planirati imajući na umu osiguranje pristupa svima kao osnovno načelo.¹⁶

Jedno od osnovnih ljudskih prava je pravo na privatnost. Jedno od načela Etičkog kodeksa Hrvatskog knjižničarskog društva kojim HKD poziva knjižničarske djelatnike da se njime rukovode u svome radu je pravo na privatnost. Knjižnični djelatnici se kroz svoje profesionalno djelovanje u svome radu moraju zalagati među ostalim i za poštivanje prava na povjerljivost podataka i anonimnost korisnika.¹⁷

O pravu na privatnost govori i IFLA –in etički kodeks za knjižničare i druge informacijske djelatnike koji je usvojen 2012. godine u trećem odlomku pod naslovom *Privatnost, tajnost i transparentnost* koji glasi: „*Knjižničari i drugi informacijski djelatnici poštuju osobnu privatnost i zaštitu osobnih podataka, koji se nužno razmjenjuju između pojedinaca i ustanova. Odnos knjižnice i korisnika zasniva se na povjerljivosti podataka. Knjižničari i drugi informacijski djelatnici poduzet će prikladne mjere kako bi osigurali da se korisnički podaci koriste isključivo u predviđene svrhe. Knjižničari i drugi informacijski djelatnici podupiru i promiču transparentnost kako bi se javnosti omogućio uvid u rad vlade, administracije i tvrtki. Također uviđaju da je u javnom interesu da takozvani „zviždači“ razotkriju svaku zloporabu, korupciju i zločin iako se razotkrivanjem krši povjerljivost.*“¹⁸

Profesionalna tajna je vrlo važna i vezana uz čuvanje kvalitete usluga. Tu tezu vrlo vjerno dočarava primjer odavanja trećim osobama podataka o tome što korisnik čita jer korisnik koji misli da će se podaci o tome što čita lako otkriti trećim osobama, sigurno neće biti zainteresiran za učlanjenje u knjižnicu.¹⁹ Osim podataka o tome što čita korisnik, knjižničare obvezuje i čuvanje podataka osobne prirode koje korisnik daje prilikom učlanjenja poput adrese, telefona, maila itd.

Makar pravo na pristup internetu nije temeljno ljudsko pravo, ono se može vezati uz pravo slobode govora. U tome smislu to pravo je vrlo potrebno pošto se pojedincima pristupom

¹⁶ IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011. Str. 22.

¹⁷ Hrvatsko knjižničarsko društvo. Etički kodeks. URL: http://www.hkdruštvo.hr/hr/eticki_kodeks/ (11.02.2016.)

¹⁸ IFLA-in Etički kodeks za knjižničare i druge informacijske djelatnike. URL: <http://www.ifla.org/files/assets/faife/codesofethics/croatiancodeofethicsfull.pdf>. (11.02.2016.).

¹⁹ Horvat, A. O pravima knjižničnih korisnika. // Slobodan pristup informacijama : 13. i 14. okrugli stol : zbornik radova / uredile Tea Grašić-Kvesić i Ivana Hebrang Grgić. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2014. Str. 146.

internetu pruža uvid u različite informacije. Međutim postoji određena nesuglasica mogu li svi sadržaji biti dostupni ili neke pak u interesu javnosti ipak treba zabraniti. Knjižničari moraju djelovati u skladu s pravilima knjižničarske struke provodeći osnovno načelo da informacije trebaju biti dostupne svima kako bi se osigurala sloboda govora pojedinca, međutim knjižničar mora djelovati i u skladu sa zakonskim propisima. Dužnost je knjižničara da prati rasprave i najave djelovanja vezane uz internet i da na njih pravodobno reagira. Knjižnice moraju redovito pratiti zakonske propise koji su važni za internetski prostor ako žele postati mjesta javnog pristupa internetu. Važna je i edukacija knjižničara u smislu proširenja znanja o upravljanju internetom i poznavanjem odgovarajućih zakonskih propisa.²⁰

1.3. Pravo na pristup informacijama

Današnje su knjižnice obrazovne, kulturne i informacijske ustanove koje pridonose, između ostaloga, stjecanju znanja, obaviještenosti javnosti te razvoju demokracije. Temeljna im je zadaća omogućiti korisnicima pristup građi i informacijskim izvorima koji im trebaju za rad, učenje, informiranje ili razonodu.²¹ U narodnim knjižnicama se može doći do čitavog spektra usluga i informacija. Ta tendencija koja ide prema tome da se čitav niz usluga i informacija može pronaći u narodnoj knjižnici ili općenito u knjižnicama nije novost te vuče svoje korijenje još iz starih kultura srednjeg istoka, točnije knjižnica – arhiva starih Sumerana. S pravom se knjižnice – arhivi Sumerana i naroda Srednjeg istoka mogu smatrati prvim mjestima na kojima su ljudi osim literarnih djela mogli doći i do informacija pravne i ekonomske prirode. Tekstovi pronađenih pločica su najčešće diplomatskog, administrativnog i gospodarskog karaktera no tu su i brojni tekstovi povijesnog sadržaja i razne sumersko – babilonske priče. Sumerani i drugi narodi Srednjeg istoka su u istim prostorijama čuvali pločice bez obzira na njihov sadržaj. Pločice se mogu podijeliti na tekstove administrativnog karaktera: pisma što su ih vladari, svećenici ili trgovci slali jednom drugom, popisi kupljene ili prodane robe, popisi dužnika, ugovori o prodaji zemljišnih posjeda, cjenici i sl. Ostaci tih

²⁰ Horvat, A. O pravima knjižničnih korisnika. // Slobodan pristup informacijama : 13. i 14. okrugli stol : zbornik radova / uredile Tea Grašić-Kvesić i Ivana Hebrang Grgić. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2014. Str. 141 – 144.

²¹ Musa, A.; Bevandić, D. Pristup informacijama i ponovna uporaba informacija javnog sektora – trendovi u zakonodavstvu i praksi s posebnim osvrtom na knjižnice. // Slobodan pristup informacijama : 15. okrugli stol : zbornik radova / uredila Davorka Pšenica. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2015. Str. 31 - 32.

knjižnica – arhiva otkriveni su u velikim sumerskim gradovima Uruku IV. tisućljeće prije Krista), u kojem je 95 % svih dosada otkrivenih tekstova ispisanih na glinenim pločicama, na kamenu ili drugom pisućem materijalu poslovnog, državnog ili administrativnog sadržaja, zatim u Lagašu, Uru, Uruku, Nippuru i dr. Iz pročitanih tekstova na pronađenim pločicama vidljivo je da najveći dio pločica sadrži administrativne, pravne i gospodarske tekstove. To su prije svega brojni popisi trgovačke robe, razne kraljevske naredbe, trgovački ugovori s drugim okolnim državama ili gradovima i sl. Tu su i razni popisi eblaitskih vladara, povijesne isprave, himne literarna dijela, velik broj eblaitsko – sumerskih rječnika, mitološke priče, mudre izreke i sl.²²

Najbolji primjer koliko informacija knjižnice sadrže ne samo danas u doba interneta nego i kroz čitavu povijest je Aleksandrijska knjižnica, knjižnica koja je ideal i kojoj teže sve današnje narodne knjižnice. To mnoštvo informacija koje pružaju javne knjižnice kroz povijest odlično dočarava Carl Sagan u svom „Kozmosu“: *„Velike svjetske knjižnice sadrže milijune svezaka, ekvivalent od oko 10¹⁴ bita informacija u riječima i možda 10¹⁵ bita informacija u slikama. To je deset tisuća puta više informacija nego što je pohranjeno u našim genima, a nekoliko puta više nego što je pohranjeno u našim mozgovima. Ako pročitam jednu knjigu tjedno, pročitat ću samo nekoliko tisuća knjiga u svom životu, dakle otprilike jedan promil sadržaja velikih svjetskih knjižnica našeg doba. Kvaka je u tome da znamo koje knjige valja čitati. Informacija u knjigama nije pretprogramirana pri našem rođenju, već se stalno mijenja, prilagođuje događajima i prilagođava svijetu. Do sada je prošlo dvadeset i tri stoljeća od osnutka Aleksandrijske biblioteke. Da nema knjiga i zapisa, zamislite kakav bi golem vremenski jaz predstavljala dvadeset i tri stoljeća. S četiri generacije po stoljeću, kroz dvadeset tri stoljeća proživjelo je gotovo stotinu generacija ljudskih bića.“*²³

Po IFLA-inom i UNESCO-ovom manifestu za narodne knjižnice „narodna knjižnica je lokalno obavijesno središte koje svojim korisnicima omogućuje neposredan pristup svim vrstama znanja i informacija“.²⁴ Jedno od osnovnih ljudskih prava jest pravo na pristup i razumijevanje informacija. Pravo na pristup informacijama jedno je od prava koje jamči Ustav Republike Hrvatske člankom 38. koji glasi : „ Jamči se sloboda mišljenja i izražavanja misli. Sloboda izražavanja misli obuhvaća osobito slobodu tiska i drugih sredstava priopćavanja, slobodu govora i javnog nastupa i slobodno osnivanje svih ustanova javnog

²² Stipčević, A. Povijest knjige. Zagreb : Matica hrvatska, 2006. Str. 8 - 11, 13 - 15, 23.

²³ Sagan, C. Kozmos. Rijeka ; Opatija : Otokar Keršovani, 1983. Str. 281.

²⁴ IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011. Str. 17.

priopćavanja. Zabranjuje se cenzura. Novinari imaju pravo na slobodu izvještavanja i pristupa informaciji. Jamči se pravo na pristup informacijama koje posjeduju tijela javne vlasti. Ograničenja prava na pristup informacijama moraju biti razmjerna naravi potrebe za ograničenje u svakom pojedinom slučaju te nužna u slobodnom i demokratskom društvu, a propisuju se zakonom. Jamči se pravo na ispravak svakomu komu je javnom viješću povrijeđeno Ustavom i zakonom utvrđeno pravo.“²⁵

Narodna knjižnica ima ključnu ulogu u sakupljanju, organiziranju i korištenju informacija i u omogućavanju pristupa širokom rasponu informacijskih izvora. One pružaju cijeli niz informacija te na taj pomažu zajednici u raspravama i donošenju odluka o nekim ključnim pitanjima.²⁶ Narodne knjižnice su centri lokalne zajednice koji podržavaju sve vrste učenja, podržavaju pismenost te su fizički i virtualni komunikacijski centar za pristup lokalnim kao i globalnim znanjima i kulturama. U njima se može kulturno, znanstveno ili informacijski obogaćivati, namijenjene su za zabavu ili traženje radnog mjesta, provode projekte koji će osiguravati bolju kvalitetu života pojedinca i zajednice, namijenjene su za društvene integracije i društvene mreže, kao i za pristup tradicionalnom i elektroničkom, virtualnom, korištenju modernih tehnologija i alata.²⁷

U osnovna ljudska prava spada i pravo na slobodan pristup informacijama koje su u vlasništvu tijela javne vlasti. Pravo na slobodan pristup tim informacijama je definirano kao pravo svakog građanina da od nositelja vlasti traži i dobije informacije od javnog značenja. Cilj koji se postiže jamčenjem ovog prava građanima je mogućnost da budu obaviješteni o svim važnim javnim pitanjima u društvu. To dovodi do više razine informiranosti građana za njihovo kritičko promišljanje u donošenju odgovornih životnih odluka.²⁸ Upravo narodne knjižnice promičući slobodan pristup informacijama mogu biti ekonomski korisne

²⁵ Ustav Republike Hrvatske (pročišćeni tekst). // Narodne novine 85(2010), URL: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2010_07_85_2422.html. (21.03.2016.).

²⁶ IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011. Str. 17

²⁷ Bon, M. Knjižnice : kulturni, informacijski izobrazbeni, socialni in komunikacijski centri. // Knjižnica : komunikacijsko i multikulturalno središte lokalne zajednice : zbornik radova : 8. savjetovanje za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj / priredila Jelica Leščić. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2012. Str. 33.

²⁸ Crnogorac, V. Narodne knjižnice kao zastupnici prava građanina na slobodan pristup informacijama. // Slobodan pristup informacijama : 13. i 14. okrugli stol : zbornik radova / uredile Tea Grašić-Kvesić i Ivana Hebrang Grgić. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2014. Str. 150.

pojedincima i zajednici. Time se pridonosi stvaranju dobrog obaviještenog društva te se ljudima omogućava obogaćivanje i razvijanje osobnog života i života njihove zajednice.²⁹

Jedan od 12 zadataka koje spominje IFLA-in i UNESCO-ov manifest za narodne knjižnice je „pružanje primjerenih informacijskih usluga lokalnim poduzećima, udrugama i interesnim skupinama“ što znači da osim tradicionalnih usluga koje narodne knjižnice pružaju svojim korisnicima, narodne knjižnice moraju biti i mjesta u kojem građani traže i nalaze odgovore na brojna pitanja svog svakodnevnog života. To se posebno odnosi na neke kompliciranije slučajeve npr. slučajeve pravne prirode poput odgovora na neke pravne zahtjeve gdje bi se u tim slučajevima mogle angažirati besplatne usluge nekih odvjetnika, pravnika ili studenata prava što bi se, naravno, dogovorilo nekom vrstom protokola o suradnji.³⁰

2. Stvaranje potrebnih uvjeta za pružanje informacija pravne i ekonomske prirode u narodnim knjižnicama

Da bi narodna knjižnica imala značaj poslovne knjižnice ona veliku pažnju mora posvetiti upravo takvoj poslovnoj politici i izvoru financiranja. Knjižničari u današnje vrijeme moraju biti svjesni promjena u društvu nastalih društvenim ili ekonomskim razvojem, demografskim promjenama, promjenama u dobnoj strukturi, stupnju naobrazbe, načinima zapošljavanja te pojavom nekih drugih obrazovnih ili kulturnih ustanova.³¹ Upravo zato su potrebni stalni treninzi koji moraju biti osigurani knjižničarima da bi usavršili svoje vještine za stvaranje i vođenje poslovnih knjižnica te tehnološki razvoj. Knjižnica mora biti umrežena s drugim knjižnicama i mora koristiti sve knjižnične i druge informacijske izvore, mora biti tehnički sposobna za praćenje pristupa tekućim i često promjenjivim podacima, mora razvijati zbirke koje prate poslovne ciljeve i koje će postati značajne za širu poslovnu zajednicu.³²

²⁹IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011. Str. 21.

³⁰ Crnogorac, V. Narodne knjižnice kao zastupnici prava građanina na slobodan pristup informacijama. // Slobodan pristup informacijama : 13. i 14. okrugli stol : zbornik radova / uredile Tea Grašić-Kvesić i Ivana Hebrang Grgić. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2014. Str. 154, 156.

³¹ IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011. Str. 23.

³² Bugarinovski Udiljak, Z.; Holcer, D. Poslovne knjižnice u funkciji jačanja malog i srednjeg poduzetništva. // Slobodan pristup informacijama : 15. okrugli stol : zbornik radova / uredila Davorka Pšenica. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2015. Str. 132.

Za stvaranje potrebnih uvjeta za pružanje ovih novih usluga korisnicima potrebna su znatna financijska sredstva, poseban prostor gdje bi se te usluge pružale unutar knjižnice, oprema poput računala, skenera, fotokopirnih aparata, projekcijske opreme, namještaja, promotivnih materijala poput letaka, plakata i roll up plakata. Vrlo je bitna kompetentnost knjižničara koja iziskuje specijalno znanje knjižničara kako bi se zadovoljile informacijsko - poslovne potrebe korisnika.

Stvaranje tih potrebnih uvjeta je najbolje vidljiv iz Prijedloga projekta poslovne knjižnice Gradske knjižnice Ivan Goran Kovačić iz Karlovca. Plan polazi od ideje da se na jednom mjestu ponudi prostor u kojem bi mladi koji se susreću s problemima prilikom pokretanja vlastitog poslovanja imali sve potrebne informacije za pokretanje vlastitog poslovanja ili održavanje postojećeg. Cilj je da se u dijelu dosadašnje čitaonice napravi informacijski kutak na kojem bi mladi dobili svu literaturu potrebnu poduzetnicima. Plan je da se formira knjižnični fond i izgradi specijalizirana, tematska zbirka knjižnične građe koja obuhvaća: knjige s područja ekonomije, menadžmenta, poduzetništva, računovodstva, literaturu o sustavu Europske unije, priručnike i udžbenike za učenje stranih jezika, referentna djela, periodiku. Korisnicima bi bila dostupna računala na kojima bi imali besplatan pristup bazama podataka s područja ekonomije i poduzetništva. Održavala bi se predavanja i radionice za mlade poduzetnike o tome kako pokrenuti vlastiti posao dok bi dio predavanja i radionica bio namijenjen učenicima srednjih, ali i učenicima osnovnih škola, s ciljem da im se usadi poduzetnička ideja i da ih se potakne na razvijanje poduzetničkih vještina. Namjera je pokrenuti web portal na kojem bi ljudi koji se planiraju okušati u poduzetništvu mogli na jednom mjestu naći sve potrebne informacije od onih osnovnih za pristup općim informacijama (npr. E-građani, Središnji državni portal itd.), do specifičnih informacija o tome što je to poduzetništvo, koje su vještine potrebne da bi se pokrenulo poduzetništvo, kako izgraditi poslovni plan, kome se obratiti ako se želi pokrenuti vlastiti posao, što je sve potrebno da bi se pronašli investitori, gdje potražiti pravnu pomoć, informacije o natječajima, pronaći projekte i poslove na inozemnim tržištima, kako napisati i provesti projekte za strukturne fondove itd. Korisnicima bi se omogućio pristup bazama podataka (Ebsco, Tax-Fin-Lex itd.) i e-knjigama s područja ekonomije, menadžmenta i poduzetništva, uključenoje u društvene mreže (Facebook, Twitter, LinkedIn), obavještavalo bi se korisnike o aktualnim

novostima iz svijeta ekonomije, organizirao bi se kalendar događanja, omogućilo primanje newslettera te bi se omogućio izravni kontakt s osobljem.³³

Važna je i kompetentnost knjižničara koji moraju prepoznati, odabrati, procijeniti i organizirati poslovne informacije na internetu kako bi zadovoljili informacijske potrebe svojih korisnika. Za ostvarenje tih zadataka vrlo je bitno poznavanje predmeta koji se istražuje. Čak bi i budući poduzetnici kao korisnici s vremenom mogli postati savjetnici dok bi knjižničar imao ulogu posrednika i pomagao bi u uspostavljanju kontakata radi što bržeg informiranja i razmjene podataka. Isto tako je vrlo važna suradnja s lokalnim gospodarskim, razvojnim organizacijama i ekonomskim fakultetima kao što je slučaj s karlovačkom knjižnicom koja planira brojna predavanja u suradnji sa Studijem poslovnog upravljanja Veleučilišta u Karlovcu, Studijem ekonomije Sveučilišta u Rijeci, Hrvatskom gospodarskom komorom, Hrvatskom bankom za obnovu i razvitak i Hrvatskom obrtničkom komorom.

3. Narodne knjižnice i e-uprava

Najbolja mjesta za pružanje usluga e-vlade mogu biti upravo narodne knjižnice zato jer najviše zadovoljavaju načelo javnog pristupa. Pružanje usluga e-vlade je važan preduvjet da bi pravne i ekonomske informacije zaživjele u narodnoj knjižnici iz razloga jer bez prava na pristup informacijama je nemoguće ostvarivati individualna prava i koristi javne usluge – pravodobna, točna i pristupačna informacija o pravima i obvezama građana i pravnih osoba, osobito gospodarskih subjekata, te modalitetima pružanja javnih usluga, ima pozitivan učinak na društveni i gospodarski razvoj.³⁴ Narodne knjižnice moraju poduzeti određene pripreme i procedure kako bi mogle pružati te Vladine usluge u okviru svog poslanja i raspoloživih sredstava. Za to su naravno potrebni odgovarajuća oprema, veze i obrazovano osoblje s određenim znanjima.³⁵ Narodne knjižnice su komunikacijsko središte i važan čimbenik u podizanju kvalitete ljudskog života te zato imaju važnu ulogu pri osposobljavanju u korištenju usluga elektroničkih javnih uprava. Knjižnice trebaju postati jedan od glavnih suradnika u

³³ Iz Prijedloga projekta poslovne knjižnice Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac donesen 2014. godine i predstavljen u ožujku 2015. godine

³⁴Musa, A.; Bevandić, D. Pristup informacijama i ponovna uporaba informacija javnog sektora – trendovi u zakonodavstvu i praksi s posebnim osvrtom na knjižnice. // Slobodan pristup informacijama : 15. okrugli stol : zbornik radova / uredila Davorica Pšenica. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2015. Str. 31.

³⁵ IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011. Str. 32 - 33.

provođenju politika na regionalnoj i nacionalnoj razini i temeljni komunikacijski kanal između države i korisnika. Uloga knjižnica u ovome smislu javlja se zbog sve većeg pritiska korisnika čiji upiti postaju sve složeniji i raznovrsniji. Zadaća je knjižnica da kao kulturno – informacijska ustanova provodi u suradnji s lokalnim upravama programe koji će svima pod jednakim uvjetima omogućiti korištenje svih alata koje nudi e-vlada na svim razinama.³⁶ Usko povezano s ovom ulogom knjižnica je sudjelovanje knjižnica u razvitku elektroničke demokracije pod čime se misli na omogućavanje građanima pristupa političkim materijalima, organizacija javnih predavanja političara, omogućavanje građanima pristup tijelima javne uprave, pomoć ispunjavanju elektroničkih obrazaca, upoznavanje s propisima itd.³⁷

4. Primjeri pružanja ekonomskih i pravnih usluga u narodnim knjižnicama

4.1. Primjeri pružanja ekonomskih i pravnih usluga narodnih knjižnica u svijetu

Zemlja čije knjižnice prednjače u pružanju ovih novih usluga su Sjedinjene Američke Države. Tradicija pružanja ekonomskih i poslovnih informacija narodnih knjižnica javnosti u SAD-u je dulja od 100 godina. Narodne knjižnice nude čitav niz usluga malim i srednjim poduzetnicima, od statistika, trendova u gospodarstvu, lokalnih i državnih propisa, vladinih dokumenata, novina i časopisa iz područja ekonomije, izvještaja i podataka tvrtki pa sve do pristupa bazama podataka korisnicima koji posjeduju člansku iskaznicu knjižnice koje pružaju čitavo bogatstvo poslovnih informacija uključujući profile tvrtki, investicijska izvješća, povijest tvrtki, marketinške podatke, poslovne vodiče, ljestvice najuspješnijih tvrtki.³⁸

³⁶ Radin-Mačukat, S. Građani i e-javna uprava : uloga knjižnice. // Knjižnica : komunikacijsko i multikulturalno središte lokalne zajednice : zbornik radova : 8. savjetovanje za narodne knjižice u Republici Hrvatskoj / priredila Jelica Leščić. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2012. Str. Str 84 – 87.

³⁷ Horvat, A. Knjižnice u službi svoje zajednice. // Knjižnica : komunikacijsko i multikulturalno središte lokalne zajednice : zbornik radova : 8. savjetovanje za narodne knjižice u Republici Hrvatskoj/priredila Jelica Leščić. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2012. Str. 29.

³⁸ Carlos, A. M.; Jessica C.; Beata B.; Danielle, P. M. Making cities stronger : public library contributions to local economic development. Evanston, IL : Urban Libraries Council, 2007. Str. 17 URL: <http://community-wealth.org/content/making-cities-stronger-public-library-contributions-local-economic-development>. (10.12.2015.).

Jedna od najvećih poslovnih knjižnica je Brooklyn Public Library's Business Library. Nalazi se na jednom od najvećih tržišta u zemlji u kojem se natječu sitni poduzetnici. Knjižnica nudi čitav spektar poslovnih informacija, a specifična je po tome što kroz svoj program natječaja Power Up koji sponzorira Citigroup Financial Services nudi pristup početnom kapitalu poduzetnicima koji žele pokrenuti svoj posao. Natječaj je, osim poduzetnicima, namijenjen tvrtkama Brooklyna, a jedini je uvjet da natjecatelji imaju 18 godina te da su američki državljani ili američki stalni stanovnici. Natjecatelji dobiju upute o pisanju poslovnog plana, financiranju, promidžbi i upute o tome kako izgraditi svoj posao. Knjižnica surađuje s brojnim organizacijama na lokalnoj razini te pruža lokalnoj zajednici raznorazne radionice.

Na raspolaganju korisnici imaju savjetnike s kojima mogu porazgovarati o svojim poslovnim potrebama kao što je samo pokretanje posla, pisanje poslovnog plana i izrada marketinške strategije. Osim planiranja samog poslovanja korisnicima je dostupan i financijski savjetnik s kojim mogu isplanirati upravljanje svojim vlastitim proračunom, poboljšanje svojeg kreditnog rejtinga, smanjenje svoga duga i općenito se upoznati sa svim bankovnim uslugama koje stoje na raspolaganju.³⁹

Poslovni info centar u narodnoj knjižnici Pima u gradu Tucsonu je krenuo putem suradnje tako da se udružio s 27 drugih narodnih i sveučilišnih knjižnica i osnovao mrežu gospodarsko – razvojnih centara pod nazivom Arizona economic development centers (EDIC). Svrha te mreže je suradnja među knjižnicama, tvrtkama i profesionalni razvoj poduzetnika koji žele pokrenuti posao. Namjera je pružiti poslovne informacije manjim lokalnim sredinama s ciljem da se prepozna uloga knjižnice kao potpora razvoju lokalne zajednice. Sam centar nudi posebnu kolekciju od preko 1000 tiskanih naslova, elektroničke izvore informacija, educirano osoblje za korisnike koji traže informacije o poslovnoj karijeri, osobnim financijama i ulaganjima. Na raspolaganju su korisnicima poslovni imenici, vodiči kroz poslovno planiranje, novine, časopisi, baze podataka i internet stranice posebno preporučene za zadovoljenje korisnikovih poslovnih potreba. Tu su još konferencijske sobe namijenjene za sastanke ili privatne studije koje za tu svrhu mogu poslužiti manjim skupinama ljudi te besplatan WiFi.⁴⁰

³⁹ Growing dollars and sense for adults. // Brooklyn Public Library. URL: <http://www.bklynlibrary.org/jobs-business/growing-dollars/growing-dollars-and-sense-0>. (10.12.2015.).

⁴⁰ Business planning. // City of Tucson. URL: <https://www.tucsonaz.gov/business/business-planning>. (10.12.2015.).

Knjižnica Columbus Metropolitan je u suradnji s organizacijom pod nazivom Central Ohio Small Business Development Center (COSBDC) pokrenula radionicu Base of a Successful Enterprise (B.A.S.E.) koja je besplatna i otvorena svima koji žele pokrenutu vlastiti posao ili za one koji već imaju vlastitu tvrtku. Poduzetnici imaju veliku korist od programa B.A.S.E. jer dobivaju besplatnu informaciju o trenutnom online poslovanju, financijskom poslovanju, pokretanju vlastitog posla i održavanju na životu već pokrenutog posla. Trebalo bi spomenuti e-BIC (Enhanced Business Information Center) informacijski centar za unapređenje poslovanja knjižnice DCLP (The District of Columbia Public Library) koja ga je otvorila u suradnji s Američkom upravom za male poduzetnike. U centru se nude razni alati za planiranje poslovanja, tečajeve, radionice koje nude poduzetnicima pomoć za početak, rast i širenje svog posla. U centru su korisnicima na raspolaganju knjižnica i čitaonica, računalni terminali i multimedijalna dvorana.⁴¹

Od kanadskih narodnih knjižnica valja spomenuti Ottawa Public Library koja služi svojoj lokalnoj zajednici na taj način da pomaže svojim uslugama, programima i resursima lokalnim tvrtkama da bi bile uspješne i konkurentne. Korisnicima su na raspolaganju poslovni knjižničari koji pružaju poduzetnicima pomoć u svim njihovim problemima i potrebama.⁴² Korisnici mogu pretraživati Canadian Business and Current Affairs (CBCA) bazu podataka koja sadrži cjelovite tekstove na mnoge teme iz stotina kanadskih časopisa i novina i indeksiranih članaka iz mnogih drugih publikacija koji se tiču poslovnog svijeta.⁴³ Poslovni centar narodne knjižnice u Ottawi objavljuje svaka dva mjeseca Business e-newsletter koji zainteresiranim korisnicima daje vrlo vrijedne informacije koje se tiču poslovnog svijeta. Uglavnom su pokrivena teme poput poslovnih inovacija, vodstva i posla koji se vodi od kuće. Informacije koje korisnik dobiva ovom uslugom odnose se i na korisne web stranice, blogove, statistike, citate i preporučljive baze podataka iz Ottawa Public Library. Ovom uslugom se korisnici također redovito obavještavaju o nadolazećim radionicama u Ottawa Public

⁴¹ Carlos, A. M.; Jessica C.; Beata B.; Danielle, P. M. Making cities stronger : public library contributions to local economic development. Evanston, IL : Urban Libraries Council, 2007. Str. 18 - 19 URL: <http://community-wealth.org/content/making-cities-stronger-public-library-contributions-local-economic-development>. (10.12.2015.).

⁴² Business. // Ottawa Public Library / Bibliothèque publique d'Ottawa. URL: <https://bibliottawalibrary.ca/en/interest/business> . (22.02.2016.).

⁴³ Canadian business and current affairs (CBCA). // Ottawa Public Library / Bibliothèque publique d'Ottawa. URL: <https://bibliottawalibrary.ca/en/interest/business>. (22.02.2016.).

Library.⁴⁴ Pri Toronto Public Library korisnicima stoji na raspolaganju čitav niz zanimljivih i korisnih programa koji se tiču otvaranja svog vlastitog posla kao što je upoznavanje s osnovama Facebooka i podučavanje koliko on može biti koristan kod pokretanja posla te općenito kako male tvrtke koriste društvene medije za svoju promociju poput Facebooka, Twittera i Instagrama zatim upoznavanje s Wordpress.com korisnom platformom putem koje se može izraditi vlastiti blog ili poslovna web stranica. Redovita su gostovanja odvjetnika koji daju pravne savjete kao npr. kako podnositi molbe i tužbe u slučaju nanošenja teških ozljeda, kako pregovarati nagodbu te pripremiti se za samo suđenje i kako zaštititi svoja prava i sam svoj zahtjev. Tu su i programi koji se dotiču intelektualnog vlasništva i njegove zaštite, poslovnih tajni, patenata, zaštitnih znakova, autorskih prava i industrijskog dizajna.⁴⁵

U Europi u pružanju ekonomskih usluga najnaprednije su engleske knjižnice te valja spomenuti, premda ne narodnu, jednu nacionalnu knjižnicu - The British Library u Londonu. Poslovni centar (The Business & IP Centre) pri British Library pruža podršku vlasnicima tvrtki, poduzetnicima, malim i srednjim poduzećima i inovatorima. Na raspolaganju su im besplatan pristup bazama podataka, istraživanje tržišta informacija koje se tiču poslovnog planiranja, marketinga, časopisi, imenici i izvješća, besplatni programi, individualna savjetovanja i radionice. Osim osnovnih poslovnih informacija centar pruža osnovne informacije vezane uz intelektualno vlasništvo kao što su patenti i autorska prava. Veoma je korisna web stranica Poslovnog centra koja nudi besplatne vodiče koji se tiču gospodarskih kretanja u zemlji i u svijetu te upućuju korisnike na korisne baze podataka, publikacije te sadrži linkove od vladinih web stranica i onih od međunarodnih organizacija poput OECD-a (Organisation for Economic Co-operation and Development), ITC-a (International Trade centre), Svjetske trgovinske organizacije, UNCTAD-a (United Nations Conference on Trade&Development) do mnogih drugih. Nekim elektroničkim izvorima se može pristupiti besplatno preko interneta dok je drugim moguće pristupiti samo iz knjižnice.⁴⁶ Centar nudi i program pod nazivom Innovating for Growth koji traje 3 mjeseca i potpuno je besplatan a namijenjen je poduzetnicima koji se žele okušati na novom tržištu i žele lansirati novi proizvod. Program nudi čitav niz poslovnih savjeta, podršku za poslovnu strategiju,

⁴⁴ Business e-Newsletter. // Ottawa Public Library / Bibliothèque publique d'Ottawa. URL: <https://bibliooottawalibrary.ca/en/business-e-newsletter-0>. (22.02.2016.).

⁴⁵ Programs & seminars . // Toronto Public Library. URL: <http://www.torontopubliclibrary.ca/smallbusiness/programs-seminars.jsp>. (22.02.2016.).

⁴⁶ Business & IP centre. // The British library. URL: <http://www.bl.uk/business-and-ip-centre>. (10.12.2015.).

informacije vezane uz intelektualno vlasništvo, održivost poslovanja i razvoj samog posla. Cilj je programa razviti samopouzdanje i poboljšati znanje poduzetnika. Kroz program poduzetnike vode posebno za to obrazovani stručnjaci koji zajedno s poduzetnicima procjenjuju njihove mogućnosti, daju savjete kako najbolje iskoristiti poslovne informacije koje im stoje na raspolaganju i daju najbolja moguća rješenja za njihovu tvrtku⁴⁷ Poduzetnicima koji ne žive u Londonu na raspolaganju stoji nacionalna mreža poslovnih centara pod nazivom The British Library Business & IP Centre National Network koji se nalaze pri Library of Birmingham, Leeds Central Library, Liverpool Central Library, Manchester Central Library, Newcastle City Library, Sheffield Central Library, Exeter Library i Northamptonshire Central Library.⁴⁸

U sasvim novom smjeru ide Narodna knjižnica Tel Aviv koja se 2011. godine iz sasvim obične narodne knjižnice pretvara u mješoviti prostor koji dijele čitači i poduzetnici – inovatori koji žele pokrenuti svoju start-up tvrtku. Start-up centar pri Narodnoj knjižnici Tel Aviv koji se nalazi u Shalom tornju je produkt težnje za razvojem tehnologije i težnje za porastom inovativnih sadržaja u gradu.⁴⁹ Dijelovi knjižnice su pretvoreni u radne prostore u kojima poduzetnici – inovatori mogu održavati svoje sastanke, sudjelovati u raznim radionicama, okupljanjima i druženjima. Mjesečna članarina iznosi 76 američkih dolara za koje im stoji na raspolaganju 60 radnih prostorija u kojima se bez problema mogu odvijati razna događanja, programi i susreti s potpuno besplatnim Wi-Fi-em, klima uređajem, aparatom za kavu i malom sobom sa sastanke. Međutim poduzetnici koji žele boraviti u tom odvojenom dijelu moraju proći proces provjere („*screening*“). Kandidati moraju pokazati svoju namjeru za početak poslovanja tako da nije moguće samo druženje i služenje webom. Korisnici koji žele koristiti usluge start-up centra pri Narodnoj knjižnici Tel Aviv moraju biti organizirani u timove koji se sastoje od najmanje dvije osobe ali ne više od četiri s time da barem jedan član tima živi unutar granica grada Tel Aviva. Najveći uvjet je da start-upovi budu uključeni u neki oblik građanskih inovacija bilo da se radi o poboljšanju gradske usluge

⁴⁷ Innovating for growth. // The British library. URL: <http://www.bl.uk/business-and-ip-centre/innovating-for-growth>. (10.12.2015.).

⁴⁸ National network. // The British library. URL: <http://www.bl.uk/business-and-ip-centre/national-network>. (10.12.2015.).

⁴⁹ The Library : a reimagined space. // The Library Tel Aviv. URL: <http://www.thelibrary.co.il/our-vision1.html>. (22.06.2016.).

ili urbane kvalitete života. Period u kojem se može boraviti i raditi u centru je 3 do 6 mjeseci.⁵⁰

4.2. Primjeri pružanja ekonomskih i pravnih usluga u hrvatskim narodnim knjižnicama

Kada se govori o pružanju ekonomskih i pravnih usluga, u Hrvatskoj u dobrom smjeru ide Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ u Karlovcu koja je dobila nagradu za najbolji poslovni centar u narodnim knjižnicama u Hrvatskoj. Nagrada je dobivena u sklopu programa „Work with US“ (Radite s nama) koji je u suradnji s zagrebačkim Ekonomskim fakultetom, diljem Hrvatske provodilo Veleposlanstvo SAD-a. Program „Work with US“ je pokrenut radi predstavljanja američke kulture rada studentskoj populaciji kroz predavanja hrvatskih zaposlenika koji rade u američkim tvrtkama u RH kojemu je cilj bolje obrazovanje mladih i bolja konkurentnost na globalnom tržištu rada. Program 2014. godine nastavlja suradnju s HKD-om donacijom knjiga o američkoj kulturi rada – s liste Books that shaped work in America koju je sastavila Kongresna knjižnica u Washingtonu i Američko ministarstvo rada povodom njegove 100. godišnjice. U sklopu programa je organiziran posjet američkog poslovnog knjižničara Raya Cruitta koji je održao nekoliko predavanja za knjižničare i studente knjižničarstva u Zagrebu, Rijeci, Zadru, Osijeku i Vukovaru. Krajem 2014. godine partner u provođenju programa postaje Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.⁵¹

Cilj programa je poticaj lokalne knjižničarske zajednice da uvede usluge koje se provode već godinama u američkim narodnim knjižnicama. Karlovačka knjižnica je izradila najbolji plan te će se buduća poslovna knjižnica nalaziti u prostoru Knjižnice za mlade. Kroz projekt je donirana simbolična zbirka od 12 knjiga na engleskom jeziku s liste Books that shaped work in America koju je sastavila Kongresna knjižnica u Washingtonu i Američko ministarstvo

⁵⁰ Tel Aviv library makes room for tech startups. // Citiscope. URL: <http://citiscope.org/story/2015/tel-aviv-library-makes-room-tech-startups>. (22.02.2016.).

⁵¹ Gabriel D.,M.; Zvonarek D. Vrednovanje djelatnosti narodnih knjižnica : programska knjižica / 10. savjetovanje za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj, Terme Tuhelj, Tuheljske Toplice, 30. rujna - 2. listopada 2015. Zagreb : Nacionalna i Sveučilišna knjižnica, 2015. Str. 67 – 68. Dostupno na <http://sznk.nsk.hr/>. (10.12.2015.).

rada te je održano predavanje o poslovnim knjižnicama u okviru narodnih knjižnica.⁵² Mnogo je ciljeva koji bi se ostvarili osnivanjem Informacijsko-poslovnog centra u Knjižnici za mlade, ti ciljevi su sljedeći :

- korisnici bi dobili sve potrebne informacije za realizaciju poslovne ideje na jednom mjestu
- uz pomoć obrazovnih stručnjaka, specijalista za menadžment, informatičkih stručnjaka, korisniku bi bila pružena tehnička podrška za sam početak pokretanja posla
- suradnjom s ostalim institucijama i udrugama na području provedbe stvorile bi se čvrste poslovne veze, a knjižnica bi postala agregator poslovnih informacija za cijelu zajednicu
- razumijevanje problematike koja zaokuplja male poduzetnike, zajednički razvoj javnog i privatnog sektora, a u konačnici povezivanje ustanova u kulturi i obrazovanju s tržištem rada te jačanje njihovog međusobnog partnerstva.⁵³

Poslovni centar bio bi namijenjen prije svega učenicima osnovnih i srednjih škola, mladima, studentima, nezaposlenima, budućim poduzetnicima i inovatorima. Posebna pažnja bi se usmjerila na uključivanje žena u poduzetništvo.

Program „Work with US“ je predstavljen i u Gradskoj knjižnici Nova Gradiška. Gradskoj knjižnici je donirana zbirka poslovnih knjiga kojom Veleposlanstvo SAD-a nastoji promovirati američku kulturu rada i potaknuti knjižnice da se angažiraju u poboljšanju lokalne ekonomije kroz knjižnične usluge. Cilj tog izlaganja je bio predstaviti novu vrstu usluge „poslovni knjižničar“ (engl. *business librarian*). Radi se o rješavanju informacijskih upita iz područja ekonomije, poduzetništva, marketinga i menadžmenta te sličnih ekonomskih područja koja su mnogim knjižničarima često nedovoljno poznata. Takva usluga je uobičajena u američkim knjižnicama gdje se knjižničari obučavaju i za pristupanje potencijalnim korisnicima izvan prostora knjižnice, koristeći u svom radu vještine i načine poslovanja iz prethodno navedenih područja. Predavanju su nazočili knjižničari Gradske knjižnice Nova

⁵² Karlovačka knjižnica najbolji poslovni centar u narodnim knjižnicama u Hrvatskoj. // Trend. URL: <http://trend.com.hr/index.php/trend-portal/kultura/12968-karlovačka-knjiznica-najbolji-poslovni-centar-u-narodnim-knjiznicama-u-hrvatskoj>. (10.12.2015.).

⁵³ Iz Prijedloga projekta poslovne knjižnice Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac donesen 2014. godine i predstavljen u ožujku 2015. godine

Gradiška, školski knjižničari, gimnazijalci te ravnatelji tamošnjih škola.⁵⁴ Osim u narodnoj knjižnici „Ivan Goran Kovačić“ u Karlovcu i Gradskoj knjižnici Nova Gradiška program „Work with US“ je prezentiran još u desetak županijskih knjižnica među kojima su Gradska knjižnica Krapina, Narodna knjižnica Grad u Dubrovniku, knjižnica "Nikola Zrinski" u Čakovcu, Gradska knjižnica „Franjo Marković“ u Križevcima, Gradska knjižnica i čitaonica Pula, Gradska knjižnica i čitaonica Požega, Gradska knjižnica i čitaonica "Metel Ožegović" Varaždin.

U Knjižnici Silvija Strahimira Kranjčevića 2014. godine u sklopu Dana Pešče održano je besplatno pravno savjetovanje gdje su studenti viših godina Pravnog fakulteta primali korisnike i davali im pravna mišljenja odnosno pravne informacije i pravne savjete. Studenti pomažu građanima te samostalno i kolektivno obrađuju primljene slučajeve unutar Pravne klinike koja je osnovana 2010. godine i koja je kao jedinica Pravnog fakulteta u Zagrebu uključena u nastavni plan i program. Osim djelovanja u svojem sjedištu Klinika svoju zadaću ostvaruje i kroz projekt Vanjskih klinika, kao i kroz mnogobrojne suradnje. Cilj tih Vanjskih klinika je pružanje mogućnosti korištenja besplatne pravne pomoći socijalno ugroženim skupinama građana u gradu Zagrebu i izvan njega te kako bi ih se upoznalo s mogućnošću besplatnog pravnog savjetovanja unutar Pravne klinike. Od 2012. godine posjećuje se nekoliko gradova diljem Hrvatske te se odrađuju dežurstva kojima se obavlja ista djelatnost kao i u sjedištu Klinike u Zagrebu.⁵⁵ Važno je naglasiti da je gostovanje Pravne klinike u knjižnici izazvalo znatan interes i odaziv kod korisnika knjižnice Silvije Strahimir Kranjčević. U mjesecu lipnju 2015. godine također u sklopu Dana Pešče Knjižnicu Silvije Strahimir Kranjčević je posjetila Ekonomska klinika koja je još jedna studentska inicijativa nastala u sklopu kolegija „Menadžment promjena“ pod vodstvom profesora Mislava Ante Omazića na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu. Klinika je usmjerena na besplatno pružanje usluga savjetovanja privatnim osobama, malim poduzećima i neprofitnim organizacijama te se fokusira na rješavanje individualnih slučajeva vezanih uz financijske ili poslovne probleme te na povećanje opće razine ekonomske pismenosti društva. Bitna osobina Klinike je da se svakom klijentu pristupa profesionalno i na individualnoj bazi. Ekonomska klinika je u

⁵⁴ Predstavljen projekt "Work with US" Veleposlanstva SAD-a. // RadioNG.hr. URL:

<http://radiong.hr/v2/predstavljen-projekt-work-with-us-veleposlanstva-sad-a/>. (10.12.2015.).

⁵⁵ Dani Pešče : besplatno pravno savjetovanje. // Knjižnice grada Zagreba. URL:

<http://www.kgz.hr/hr/dogadjanja/dani-pesce-besplatno-pravno-savjetovanje/24531>. (10.12.2015.).

Knjižnici Silvije Strahimir Kranjčević održala predavanje na kojem se moglo saznati više o samoj instituciji te su održana dva individualna savjetovanja za korisnike knjižnice.⁵⁶

5. Istraživanje korisnika Knjižnice Silvije Strahimir Kranjčević

5.1. Knjižnica Silvija Strahimira Kranjčevića

Knjižnica Silvija Strahimira Kranjčevića osnovana je u travnju 1954. godine pod nazivom Općinska knjižnica SSRN a nalazila se je na uglu Bužanove i Šulekove ulice. 1968. godine se među prvim knjižnicama pripaja Gradskoj knjižnici što omogućuje početak stvaranja mreže narodnih knjižnica. Od svoga osnutka knjižnica se je selila čak šest puta. Tek se 1978. rješava dugogodišnji problem njenog smještaja s useljenjem u novi prostor od 4000 m² u Zapoljsku 1 na Volovčici gdje se i danas nalazi. Knjižnica je za tadašnje vrijeme vrlo lijepo i funkcionalno uređena i dugo je služila kao primjer dobro organiziranog prostora za obavljanje knjižnične djelatnosti. U novom prostoru su odvojeni dječji odjel, odjel za odrasle sa studijskom čitaonicom i čitaonicom dnevnog tiska, te interni odjel za obradu i nabavu knjižnične građe, a u izlozima se otvara i Galerija Prozori čime postaje vrlo aktivna u kulturom životu lokalne zajednice te se naziv knjižnice mijenja u Knjižnica Silvija Strahimira Kranjčevića. 8. studenog 1991. Nastaje ogranak knjižnice S. S. Kranjčević u Folnegovićevom naselju pod nazivom Knjižnica Ivane Brlić Mažuranić. Zajedno sa preuređenjem dovršena je 2003. godine informatizacija knjižnice. Danas knjižnica ima tri korisnička računala u studijskoj čitaonici, skener i printer kojim se mogu služiti korisnici dok su na dječjem odjelu mlađim korisnicima na raspolaganju dva računala.⁵⁷

5.2. Metode, uzorak i cilj istraživanja

Svrha je ovoga istraživanja prikupiti mišljenje korisnika o tome jesu li narodne knjižnice mjesta na kojima bi se trebale pružati nove usluge odnosno usluge pravne i ekonomske prirode. Istraživanjem su obuhvaćeni korisnici Knjižnice Silvija Strahimira Kranjčevića. Istraživanje se je vršilo pomoću tiskanog anketnog upitnika koji je distribuiran korisnicima

⁵⁶ Dani Pešče : ekonomska klinika. // Knjižnice grada Zagreba. URL: <http://www.kgz.hr/hr/dogadjanja/dani-pesce-ekonomska-klinika/26956> (10.12.2015.)

⁵⁷ Knjižnica Silvija Strahimira Kranjčevića : povijest. // Knjižnice grada Zagreba. URL: <http://www.kgz.hr/hr/knjiznice/knjiznica-silvija-strahimira-kranjcevic/a-o-knjiznici-671/povijest-423/423>. (22.06.2016.).

knjižnice tijekom mjeseca studenog 2015. godine. Upitnik je ispunilo 47 korisnika. Upitnik se sastojao od 11 pitanja od kojih je tri s jednostrukim odabirom, pet s višestrukim odabirom te tri otvorena pitanja. Pitanjima su se prikupljali osnovni podaci kao što je spol, obrazovanje, dob, zadovoljstvo osnovnim uslugama te podaci kojima su se nastojale prikupiti informacije koje se odnose na stav i prijašnje iskustvo korisnika s novim uslugama tj. informacijama pravne i ekonomske prirode. Upitnik je u Prilogu.

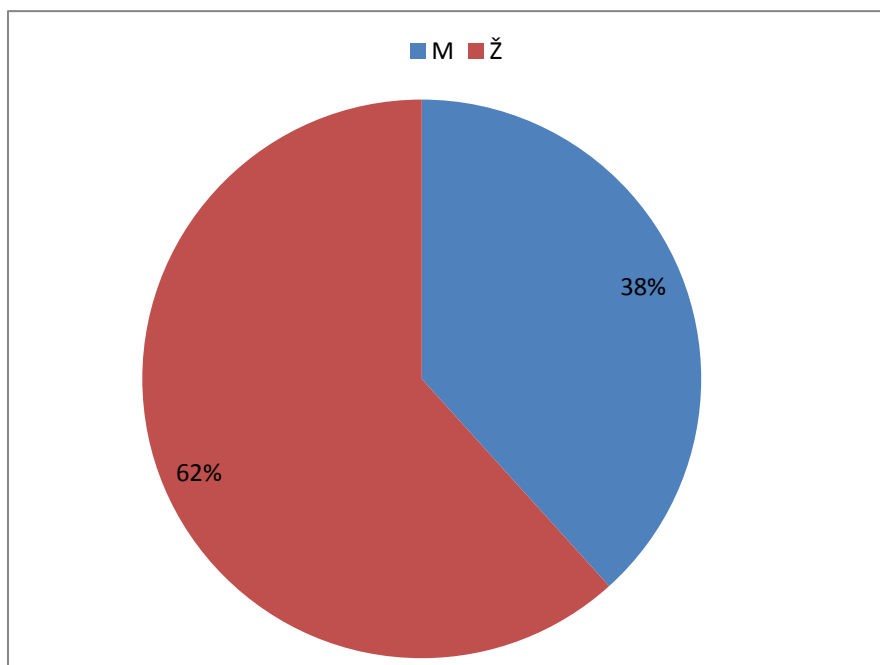
Cilj istraživanja bio je ispitati stavove korisnika i njihov interes o korištenju pravnih i ekonomskih informacija u knjižnici.

Postavljena je hipoteza da korisnici Knjižnice Silvije Strahimir Kranjčević pokazuju interes za informacijama pravne i ekonomske prirode u narodnim knjižnicama bez obzira na spol, obrazovanje i dob.

5.3. Rezultati

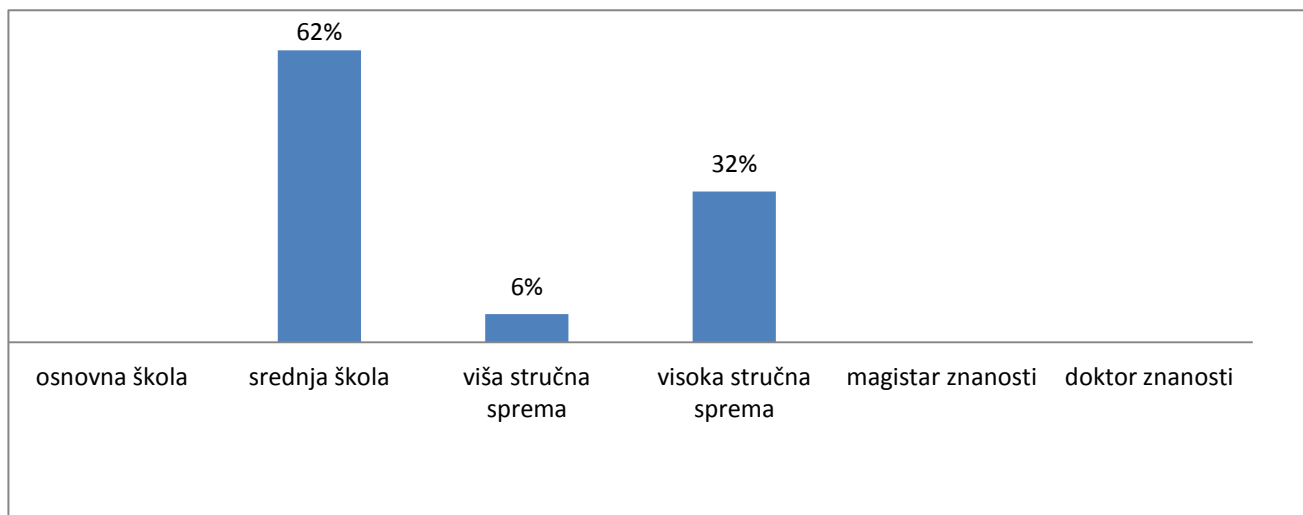
Od 47 korisnika koji su bili voljni ispuniti anketu veći je bio odaziv žena, njih 29 (62%) od muškaraca kojih je 18 (38%) ispunilo anketu.

Slika 1. Spol

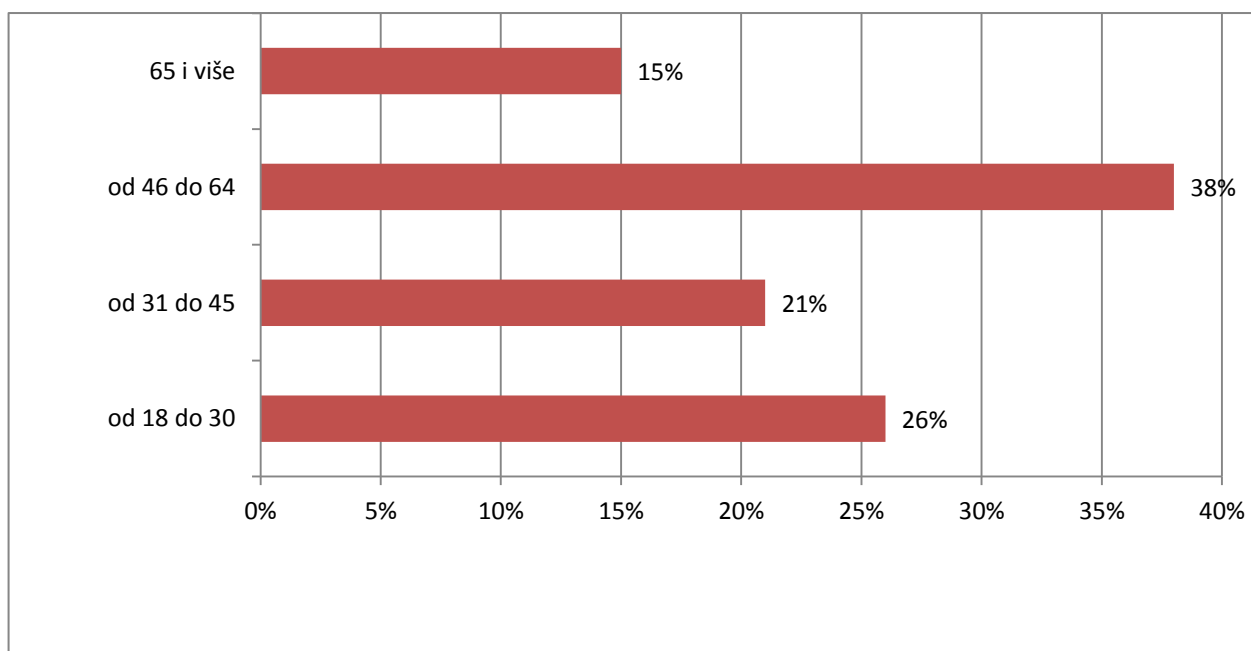
Prema postignutom obrazovanju 29 (62%) korisnika koji su ispunili anketu ima postignutu srednju stručnu spremu, 3 (6%) višu stručnu spremu i 15 (32%) visoku stručnu spremu

Slika 2. Postignuto obrazovanje

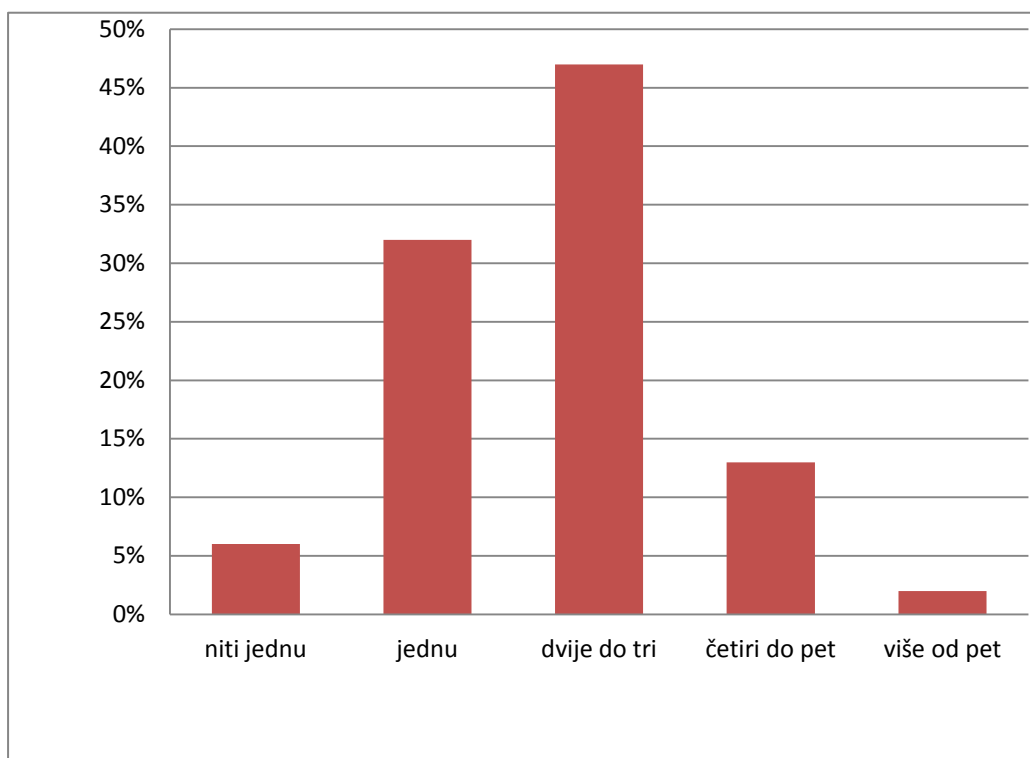
Glede dobi, najviše je bilo korisnika od 46 do 64 godine kojih je bilo 18, slijede mlađi korisnici od 18 do 30 godina od kojih su anketu ispunili njih 12, od 31 do 45 godina njih 10 te najmanje je bilo onih najstarijih od 65 godina i više – sedam.

Slika 3. Dob

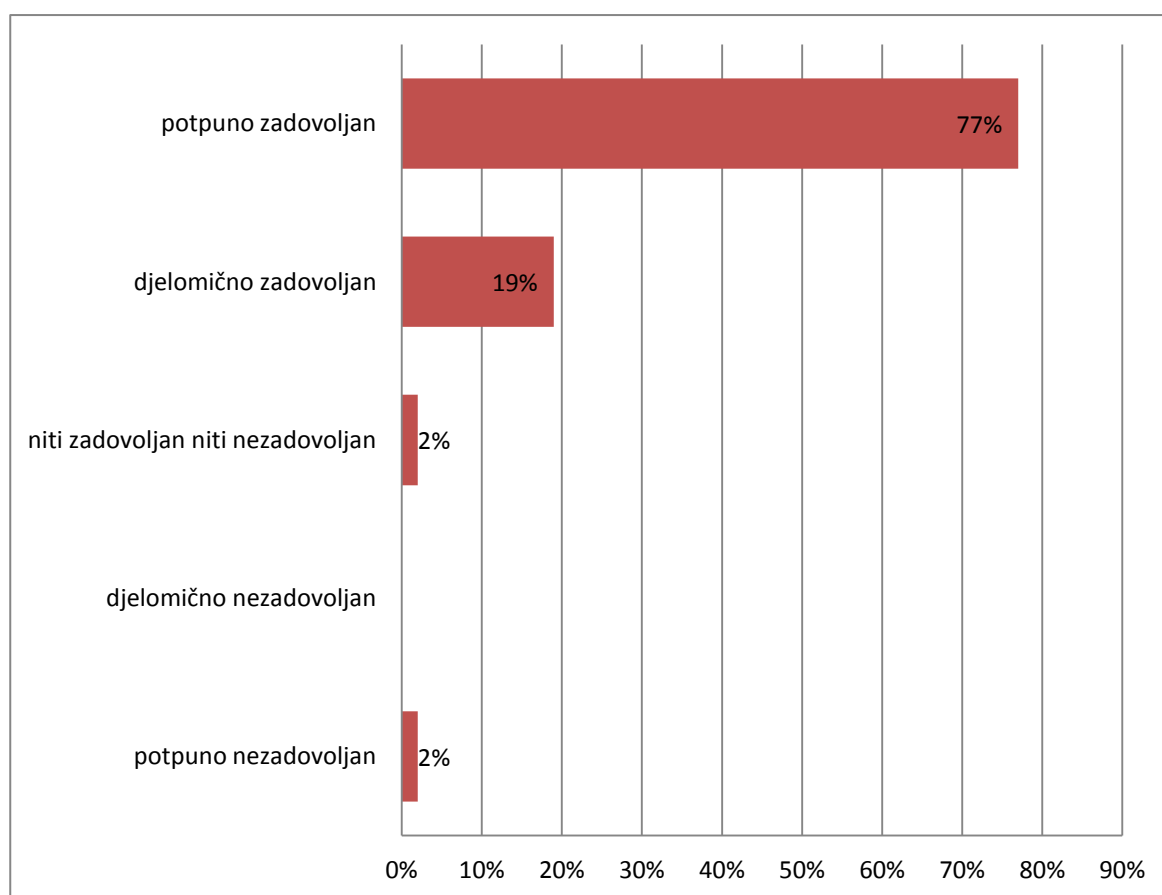
Sljedeće pitanje se odnosilo na podatak koliko narodnih knjižnica korisnik još posjećuje osim knjižnice S. S. Kranjčević. Još jednu knjižnicu posjećuje 15 korisnika (6%) od ukupnog broja korisnika koji su ispunili anketu, 22 korisnika (47%) posjećuje dvije do tri, 6 (13%) posjećuje četiri do pet i 1 korisnik (2%) više od pet. Makar odgovor „niti jednu“ u četvrtom pitanju nije bio ponuđen, troje korisnika je to pitanje preskočilo pa najvjerojatnije to troje (6%) ne posjećuje niti jednu knjižnicu osim knjižnice S.S. Kranjčević.

Slika 4. Koliko još narodnih knjižnica, osim knjižnice S.S.Kranjčevića korisnik posjećuje

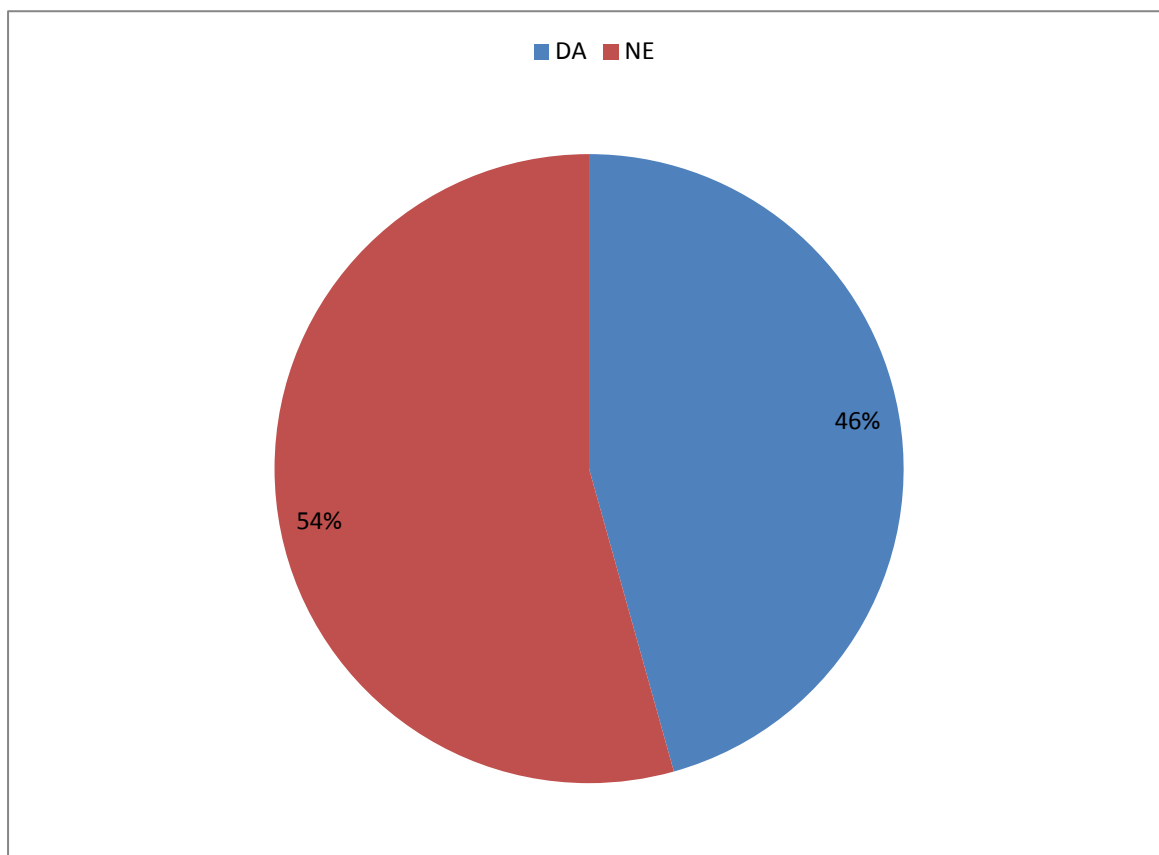
Peto pitanje je pokušalo doći do podatka koliko je zadovoljstvo korisnika informacijskim uslugama narodnih knjižnica koje koriste. U pogledu zadovoljstva dosadašnjim informacijskim uslugama u narodnim knjižnicama koje korisnici koriste od ukupnog broja korisnika koji su ispunili anketu 1 korisnik (2%) je potpuno nezadovoljan, niti zadovoljan niti nezadovoljan je 1 korisnik (2%) djelomično zadovoljno je njih 9 (19%) te je potpuno zadovoljno 36 korisnika (77%).

Slika 5. Zadovoljstvo informacijskim uslugama narodnih knjižnica koje korisnici koriste

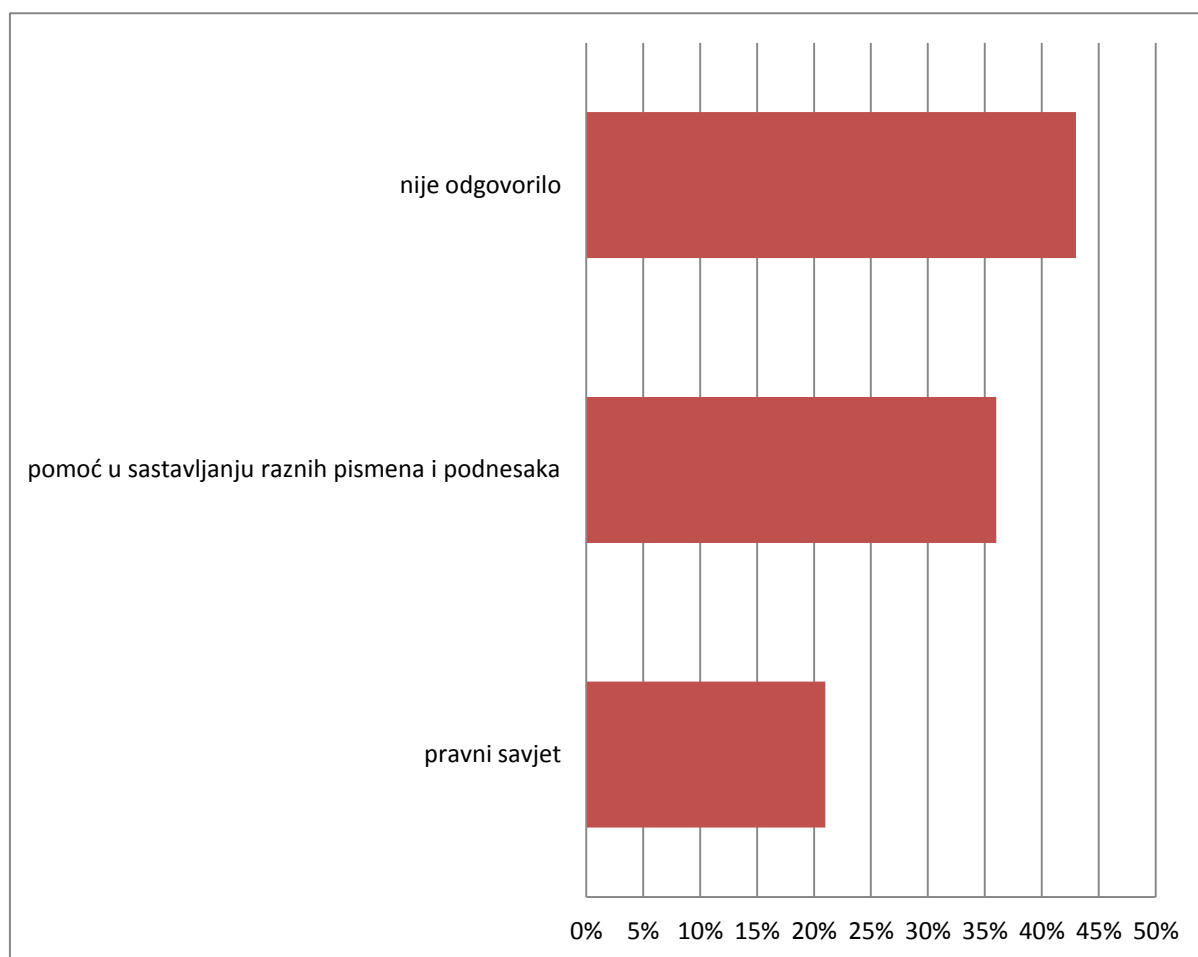
Na pitanje bi li knjižnice trebale pružati informacije pravne i ekonomske prirode 21 korisnik (46%) misli da bi trebale dok 25 korisnika (54%) misli da ne bi trebale pružati informacije pravne i ekonomske prirode dok jedan korisnik nije odgovorio na ovo pitanje.

Slika 6. Trebaju li knjižnice pružati informacije pravne i ekonomske prirode

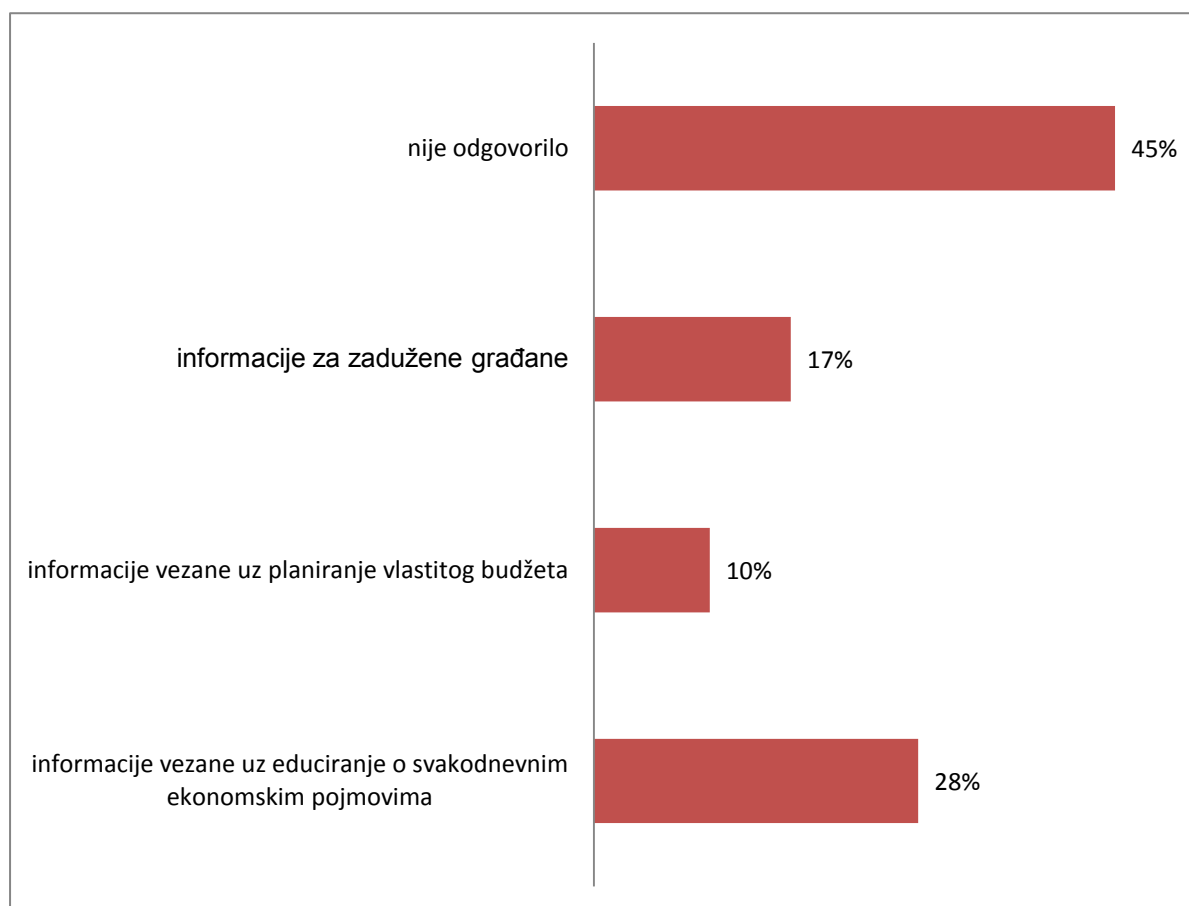
U sedmom pitanju pokušalo se doći do podatka koje bi informacije pravne prirode bile korisne korisnicima kao korisnicima narodne knjižnice. Deset korisnika (21%) je odgovorilo da bi im bio od koristi pravni savjet dok ih je 17 (36%) odgovorilo da bi im bila od koristi pomoć u sastavljanju raznih pismena i podnesaka. Dvadeset korisnika (43%) nije odgovorilo na ovo pitanje budući da većina korisnika misli da knjižnice ne bi trebale pružati informacije pravne i ekonomske prirode te su zaokružili „ne“ u prethodnom pitanju.

Slika 7. Informacije pravne prirode koje bi korisnicima bile od koristi kao korisnicima narodne knjižnice

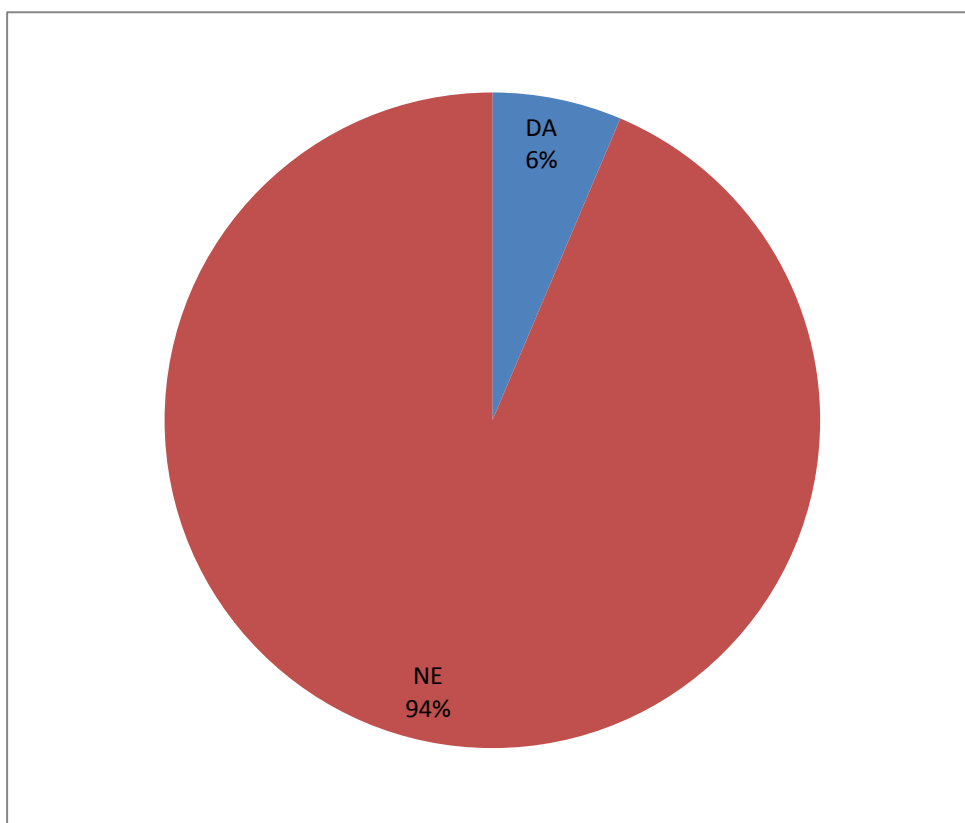
U osmom pitanju se na sličan način kao u prethodnom pitanju pokušalo doći do podatka koje bi informacije ekonomske prirode korisnicima bile od koristi kao korisnicima narodne knjižnice. Trinaest (13) korisnika (28 %) se odlučilo za informacije vezane uz educiranje o svakodnevnom ekonomskim pojmovima, 5 korisnika (10%) za informacije vezane uz planiranje vlastitog budžeta i 8 korisnika (17%) za informacije za zadužene građane. Dvadeset i jedan (21) korisnik (45%) nije odgovorio na ovo pitanje budući da se isto kao u prethodnom pitanju radi većinom o korisnicima koji misle da knjižnice ne bi trebale pružati informacije pravne i ekonomske prirode te su na pitanje broj 6 zaokružili odgovor „ne“.

Slika 8. Informacije ekonomske prirode koje bi korisnicima bile od koristi kao korisnicima narodne knjižnice

Deveto pitanje se odnosilo na iskustvo korisnika s nekom od radionica na kojoj su mogli doći do neke informacije bilo pravne bilo ekonomske prirode. Četrdeset i četiri - 44 (94%) korisnika je odgovorilo da nije prisustvovalo ni na jednoj od radionica Pravne i Ekonomske klinike dok je samo troje (6%) odgovorilo da jest.

Slika 9. Prijašnje prisustvo korisnika na nekoj od radionica Pravne i Ekonomske klinike

Deseto pitanje se odnosilo na zadovoljstvo korisnika dobivenim informacijama na nekoj od radionica Pravne i Ekonomske klinike. Samo dvoje korisnika je odgovorilo da je bilo zadovoljno i to dvoje od troje korisnika koji su u prethodnom pitanju odgovorili da su sudjelovali na nekoj od radionica.

Jedanaesto pitanje je bilo opisno i njime se pokušalo doći do podatka koje informacije pravne i ekonomske prirode bi bile korisnicima korisne u narodnoj knjižnici. Samo je dvanaest korisnika odgovorilo na ovo pitanje. Korisnici su kao odgovore uglavnom navodili informacije vezane uz tekuće životne probleme, edukacije vezane uz pravni stil pisanja, objašnjenje fiskalne politike, pojašnjenje prava koja proizlaze iz raznih zakona, pomoć pri sastavljanju raznih podnesaka, pojašnjenje prava koja proizlaze iz autorskih prava. Međutim bilo je i odgovora koji nemaju previše doticaja s ovim novim uslugama tipa „treba više novih polica za knjige“ i odgovora iz kojih je vidljiva kritičnost prema ekonomskim i pravnim informacijama u knjižnici kao npr. odgovor da Ekonomske i Pravne klinike nisu potrebne te ih treba naučiti tražiti iz knjiga u knjižnici.

5.4. Rasprava i zaključci

Veći odaziv žena prilikom ispunjavanja ove ankete povezan je s članstvom u knjižnici, jer knjižnica broji veći broj ženskih korisnika od muških te je veća spremnost žena u sudjelovanju u anketnom istraživanju od muškaraca. U šestom pitanju koje glasi *Mislite li da bi knjižnice trebale pružati informacije pravne i ekonomske prirode?* primijećena je veća otvorenost prema informacijama pravne i ekonomske prirode kod muških ispitanika. Od sedamnaest muških ispitanika dvanaestoro (77%) je zaokružilo odgovor „da“ dok je „ne“ (23%) zaokružilo njih petero. Od 29 ženskih ispitanika 21 (71%) ispitanica je zaokružila odgovor „ne“ u šestom pitanju dok ih je samo osmero (29%) zaokružilo odgovor „da“. Ovim rezultatom nije potvrđena hipoteza da je interes za informacijama pravne i ekonomske prirode jednak bez obzira na spol, po ovoj anketi muški korisnici su otvoreniji prema ideji o eventualnom uvođenju ovih usluga u narodne knjižnice. Pitanje koje se je odnosilo na zadovoljstvo dosadašnjim uslugama u narodnim knjižnicama s obzirom na spol dalo je sljedeće rezultate: 23 ispitanica (82%) je potpuno zadovoljno informacijskim uslugama u

narodnim knjižnicama koje koriste dok je 12 (67%) muških ispitanika potpuno zadovoljno. Potrebno je napomenuti da je ukupan broj muških ispitanika manji od broja ženskih ispitanika. Iz ovih rezultata proizlazi zaključak da su muškarci manje zadovoljni dosadašnjim informacijskim uslugama u narodnim knjižnicama od žena ali su otvoreniji prema ovim novim uslugama odnosno veći broj muškaraca misli da bi ih knjižnice trebale pružati.

S obzirom na dob najviše je ispunilo anketu korisnika srednje životne dobi dok je najmanje ispunilo anketu korisnika starije životne dobi od 65 godina i više iz čega se da iščitati mala potreba za ekonomskim i pravnim informacijama korisnika starije životne dobi. To je bilo vidljivo i prilikom samoga provođenja ankete budući da je zainteresiranost korisnika starije životne dobi za anketu bila vrlo niska. Što se tiče zadovoljstva korisnika od 18 do 30 godina 83% (10 korisnika) je potpuno zadovoljno, od 31 do 45 je 83% (15 korisnika) potpuno zadovoljno, od 46 do 64 godine potpuno je zadovoljno njih 70% (7 korisnika) dok je korisnika od 65 i više godina 57 % (4 korisnika) potpuno zadovoljno. Iz ovih rezultata daje se naslutiti korelacijska povezanost između dobi i zadovoljstva korisnika odnosno što je veća dob zadovoljstvo informacijskim uslugama u narodnim knjižnicama je manja.

Što se tiče interesa korisnika za informacije pravne i ekonomske prirode u narodnim knjižnicama prema dobi korisnika anketa je dala sljedeće rezultate:

a) Korisnici dobi od 18 do 30 godina: od 12 korisnika petorica (42%) ih je za informacije pravne i ekonomske prirode dok ih je šestoro (58%) misli da njima nije mjesto u narodnim knjižnicama.

b) Korisnici dobi od 31 do 45 godina: Od 19 korisnika šestoro (60%) njih je zaokružilo odgovor „ne“ dok ih je četvero (40%) zaokružilo „da“.

c) Korisnici dobi od 46 do 64 godine: šest korisnika (33%) je zaokružilo „da“ dok ih je dvanaest zaokružilo ne (67%).

d) korisnici dobi od 65 godina i više: petero (83%) ih je zaokružilo „da“ dok je jedan (17%) zaokružio „ne“.

Po ovome istraživanju hipoteza da korisnici Knjižnice S. S. Kranjčević imaju jednak interes prema informacijama pravne i ekonomske prirode bez obzira na dob u narodnim knjižnicama nije potvrđena. Dok se za one korisnike od 18 do 30 godina i one od 31 do 45 godina može

reći da pokazuju podjednak interes za informacije pravne i ekonomske prirode 42% i 40%, kod onih srednje dobi 46 do 64 godine manji je postotak onih koji su zaokružili „da“ (33%) dok kod onih najstarijih korisnika dobi od 65 godina i više ima najveći postotak onih koji su za informacije pravne i ekonomske prirode (83%). Valja ipak spomenuti da je ovih posljednjih korisnika bilo samo šestoro. Po ovome istraživanju nema korelacijske povezanosti između dobi i odgovora na pitanje trebaju li knjižnice osigurati pravne informacije u narodnim knjižnicama odnosno potreba za ovim novim uslugama ne raste ili pada sa brojem godina.

Pitanje koje se odnosilo na postignuto obrazovanje polučilo je rezultat da je anketu ispunilo najviše korisnika sa završenom srednjom školom. S obzirom na zadovoljstvo korisnika informacijskim uslugama koje koriste u narodnim knjižnicama 21 (72%) korisnik sa srednjom stručnom spremom je potpuno zadovoljan, sedam korisnika (24%) je djelomično zadovoljno dok je jedan potpuno nezadovoljan (4%). Kod korisnika sa visokom i višom stručnom spremom 15 (83%) je potpuno zadovoljno, dvoje (11%) je djelomično zadovoljno dok je jedan niti zadovoljan niti nezadovoljan (6%). Međutim među korisnicima sa srednjom stručnom spremom koji su ispunili anketu postoji određena skeptičnost prema informacijama pravne i ekonomske prirode u knjižnicama te je 19 (66%) od 29 korisnika zaokružilo odgovor „ne“ dok ih je 10 (34%) zaokružilo „da“ u šestom pitanju dok su korisnici s višom i visokom stručnom spremom otvoreniji prema novim uslugama u knjižnici što je vidljivo iz rezultata da je 10 (56%) od 18 korisnika zaokružilo „da“ u šestom pitanju dok ih je 8 (44%) zaokružilo „ne“. Može se zaključiti da je hipoteza da je interes korisnika prema ovim novim uslugama jednak bez obzira na obrazovanje netočna pošto je razlika između korisnika sa srednjom stručnom spremom i onih s višom i visokom stručnom spremom koji su za ove informacije 22% odnosno interes korisnika sa većim stupnjem obrazovanja je veći. Po ovom istraživanju postoji korelacijska povezanost između obrazovanja i odgovora na pitanje trebaju li knjižnice osigurati pravne informacije u narodnim knjižnicama odnosno potreba za ovim novim uslugama raste sa stupnjem obrazovanja.

Iz četvrtog pitanja primjetan je veći postotak onih koji posjećuju više knjižnica osim Knjižnice S. S. Kranjčević, međutim među onima koji posjećuju jednu ili nijednu knjižnicu zanimljiv je podatak da je veći postotak onih koji su otvoreniji prema ekonomskim i pravnim informacijama u knjižnici odnosno oni misle da knjižnice trebaju pružati informacije ekonomske i pravne prirode te su u šestom pitanju zaokružili „da“. Iz toga proizlazi zaključak da među onima koji obilaze manje knjižnica postoji veća otvorenost prema novim uslugama u

knjižnicama što se može protumačiti većom vezanošću uz svoju kvartovsku knjižnicu odnosno ti korisnici žele i prijašnje i nove usluge u svojoj kvartovskoj knjižnici. Iako su korisnici uglavnom zadovoljni dosadašnjim informacijskim uslugama narodnih knjižnica ipak postoji određena skeptičnost prema novim informacijskim uslugama odnosno informacijama pravne i ekonomske prirode te više od pola korisnika koji su ispunili anketu misli da njima nije mjesto u knjižnici.

Na šesto i sedmo pitanje 43 %, odnosno 45% korisnika nije odgovorilo jer se većinom radi o korisnicima koji misle da knjižnice ne bi trebale pružati informacije pravne i ekonomske prirode. Prema stručnoj spremi korisnika koji su odgovorili na sedmo pitanje od onih sa srednjom stručnom spremom najviše je korisnika njih 14 (88%) zaokružilo odgovor **b** tj. pomoć u sastavljanju raznih pismena i podnesaka odnosno ti korisnici misle da bi im te informacije pravne prirode bile korisnije u knjižnici dok je samo dvoje (12%) zaokružilo odgovor pod **a** odnosno pravni savjet. Odgovori su bili nešto drugačiji kod onih korisnika s višom i visokom stručnom spremom te kod njih najviše korisnika njih 8 (73%) misli da bi im bili od koristi pravni savjeti odnosno zaokružili su odgovor pod **a** dok je troje (27%) korisnika zaokružilo odgovor pod **b**. Korisnici sa srednjom stručnom spremom koji su odgovorili na osmo pitanje podjednako su zaokružili odgovore pod **a** - njih 6 (43%) tj. informacije vezane uz educiranje o svakodnevnim ekonomskim pojmovima i njih također 6 (43%) **c** tj. informacije za zadužene građane odnosno oni misle da bi im te informacije ekonomske prirode bile od koristi kao korisnicima narodne knjižnice. Samo dvoje (14%) je zaokružilo odgovor pod **b** odnosno informacije vezane uz planiranje vlastitog budžeta. Oni s visokom i višom stručnom spremom misle da bi im od najveće koristi bilo educiranje o svakodnevnim ekonomskim pojmovima i to njih sedmero (58 %). Troje (25%) misli da bi im bile od koristi informacije vezane uz planiranje vlastitog budžeta dok je dvoje (17%) zaokružilo odgovor pod **c** odnosno informacije za zadužene građane.

U devetom pitanju 94% korisnika je odgovorilo da nije sudjelovalo ni na jednoj od radionica Pravne i Ekonomske klinike prije provođenja ove ankete. Iz toga proizlazi zaključak da ovaj tip informacijskih usluga kod nas još nije zaživio i uglavnom je korisnicima nepoznanica.

Na zadnje pitanje samo je dvanaest korisnika odgovorilo a mnogi od tih odgovora nisu imali previše doticaja s novim uslugama što pokazuje nezainteresiranost korisnika za ovu temu. Međutim u posljednjem je pitanju primjetna određena zainteresiranost ovom temom te je

bilo nekoliko kvalitetnih odgovora. Zato se navode samo neki od tih odgovora: „ U eri donošenja svakojakih zakona svakodnevno, čovjek se izgubi, pa smatram da bi pravne informacije dobro došle“, „ ...analiza pravnog stila pisanja, detaljno objašnjenje fiskalne politike i prava proizašlih iz Zakona o obveznim odnosima, Zakona o radu i pravima nezaposlenih osoba kao i hrvatskih branitelja“, „...možda pomoć pri sastavljanju raznih uredbi“, pravni savjet i informacije vezane uz educiranje“, „...one vezane uz pravni i ekonomski status „običnog“ čovjeka, „tekući životni problemi“.

Svrha i cilj ovog provedenog istraživanja uz pomoć anketnog upitnika od 11 pitanja jest i bolje razumijevanju složene uloge narodnih knjižnica i ostvarivanju njenih zadaća kada govorimo o njenim novim uslugama u ovom slučaju pružanja ekonomskih i pravnih informacija. Ovim radom pokušalo se dokazati bi li uvođenje pravnih i ekonomskih informacija za korisnike narodnih knjižnica koji su ujedno i članovi lokalne zajednice i koji bi ostvarili na taj način pravo na osobni razvoj, moglo postati u budućnosti sastavna djelatnost narodnih knjižnica. Prilikom anketiranja mogli smo primijetiti kako neki korisnici još uvijek sagledavaju narodnu knjižnicu isključivo kao osnovu za pružanje zabave tj. pružanje usluga iz područja književnosti ili kulture dok ogromna mogućnost pristupa različitim informacijama nije još uvijek ozbiljno sagledana.

Zaključak

Isto kao što je zadaća narodnih knjižnica obavještavanje javnosti, tako su i pravne i ekonomske informacije dio informacija od javnog značenja i od ključne su važnosti u današnjem društvu i lokalnoj zajednici koju bi narodne knjižnice dodatno osnažile pružanjem ovih novih usluga. Ove usluge treba promatrati u duhu napretka tehnologije i uvođenja inovacija u knjižnično poslovanje narodnih knjižnica radi čega one moraju stalno širiti svoje zadaće i razvijati svoje usluge na što moramo biti spremni mi kao djelatnici kao i naši korisnici. Narodne knjižnice mogu postati bitan faktor između obrazovnog sustava i tržišta rada te bi osim pomoći učenicima, mladima, studentima, nezaposlenima, budućim poduzetnicima, inovatorima trebale posvetiti posebnu pažnju uključivanju žena u poduzetništvo iz razloga povećanja udjela žena u poduzetništvu i upravljačkim pozicijama te širenju postojećih mreža ambasadorica ženskog poduzetništva. Uključivanje žena je posebno važno iz razloga raznih stereotipa, tradicionalnih pogleda na položaj žena, nedovoljnog broja poslovnih veza, nemogućnošću pristupa različitim financijskim izvorima, nedostatku podrške,

savjeta i mentorstva.⁵⁸ Unatoč neodgovaranju i nezainteresiranosti većine korisnika na posljednje pitanje u anketi, ipak je na temelju određenih odgovora koji su navedeni u posljednjem pitanju vidljiva određena svijest korisnika da čovjek danas živi u vremenu u kojem je osuđen snalaziti se u sve većoj šumi propisa, pravila i čitavom nizu ekonomskih usluga i opcija koje mu stoje na raspolaganju što daje nadu da će ove nove usluge naći mjesto u širokom spektru informacija koje narodne knjižnice nude. U današnje doba velike nezaposlenosti, nestabilnog tržišta rada, rasta troškova života, znatnih smanjenja radničkih i socijalnih prava i velike migrantske krize kojoj smo danas svjedoci pozitivni primjeri karlovačke i drugih narodnih knjižnica pokazuju da ovaj tip usluga ima svoju budućnost u hrvatskim narodnim knjižnicama.

Literatura

Bon, M. Knjižnice : kulturni, informacijski izobraževalni, socialni in komunikacijski centri. // Knjižnica : komunikacijsko i multikulturalno središte lokalne zajednice : zbornik radova : 8. savjetovanje za narodne knjižice u Republici Hrvatskoj / priredila Jelica Leščić. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2012. Str. 33 – 44.

Bugarinovski Udiljak, Z.; Holcer, D. Poslovne knjižnice u funkciji jačanja malog i srednjeg poduzetništva. // Slobodan pristup informacijama : 15. okrugli stol : zbornik radova / uredila Davorka Pšenica. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2015. Str. 132 – 133.

Crnogorac, V. Narodne knjižnice kao zastupnici prava građanina na slobodan pristup informacijama. // Slobodan pristup informacijama : 13. i 14. okrugli stol : zbornik radova / uredile Tea Grašić-Kvesić i Ivana Hebrang Grgić. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2014. Str. 150 – 157.

Horvat, A. O pravima knjižničnih korisnika. // Slobodan pristup informacijama : 13. i 14. okrugli stol : zbornik radova / uredile Tea Grašić-Kvesić i Ivana Hebrang Grgić. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2014. Str. 139 – 149.

IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011.

⁵⁸ Iz Prijedloga projekta poslovne knjižnice Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac donesen 2014. godine i predstavljen u ožujku 2015. godine

Musa, A.; Bevandić, D. Pristup informacijama i ponovna uporaba informacija javnog sektora : trendovi u zakonodavstvu i praksi s posebnim osvrtom na knjižnice. // Slobodan pristup informacijama : 15. okrugli stol : zbornik radova / uredila Davorka Pšenica. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2015. Str. 30 – 42.

Nove usluge za korisnike narodnih knjižnica : njemačka iskustva. Zagreb : Knjižnice grada Zagreba : Goethe-Institut, 2004.

Radin-Mačukat, S. Građani i e-javna uprava : uloga knjižnice. // Knjižnica : komunikacijsko i multikulturalno središte lokalne zajednice : zbornik radova : 8. savjetovanje za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj / priredila Jelica Leščić. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2012. Str. Str. 71 – 88.

Sagan, C. Kozmos. Rijeka ; Opatija : Otokar Keršovani, 1983.

Smjernice za knjižnične usluge za multikulturalne zajednice : s IFLA-inim Manifestom za multikulturalnu knjižnicu. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2010.

Stipčević, A. Povijest knjige. Zagreb : Matica hrvatska, 2006.

Business & IP centre. // The British library. URL: <http://www.bl.uk/business-and-ip-centre>. (10.12.2015.).

Business planning. // City of Tucson. URL: <https://www.tucsonaz.gov/business/business-planning>. (10.12.2015.).

Business E-newsletter. // Ottawa Public Library / Bibliothèque publique d'Ottawa. URL: <https://bibliooottawalibrary.ca/en/business-e-newsletter-0>. (22.02.2016.).

Business. // Ottawa Public Library / Bibliothèque publique d'Ottawa. URL: <https://bibliooottawalibrary.ca/en/interest/business>. (22.02.2016.).

Canadian business and current affairs (CBCA). // Ottawa Public Library / Bibliothèque publique d'Ottawa. URL: <https://bibliooottawalibrary.ca/en/interest/business>. (22.02.2016.).

Carlos, A. M.; Jessica C.; Beata B.; Danielle, P. M. Making cities stronger : public library contributions to local economic development. Evanston, IL : Urban Libraries Council, 2007. Str. 17 URL: <http://community-wealth.org/content/making-cities-stronger-public-library-contributions-local-economic-development>. (10.12.2015.).

Čavrak, V.; Gelo, T. Ekonomsko obrazovanje u Republici Hrvatskoj : jučer, danas, sutra : zbornik radova znanstvene konferencije / Znanstvena konferencija Ekonomsko obrazovanje u Republici Hrvatskoj : jučer, danas, sutra. Zagreb : Ekonomski fakultet, 2013. URL: <http://web.efzg.hr/dok/KID/Zbornik%20radova%20Ekonomsko%20obrazovanje%20u%20RH.pdf>. (10.12.2015.).

Dani Pešče: besplatno pravno savjetovanje. // Knjižnice grada Zagreba. URL: <http://www.kgz.hr/hr/dogadjanja/dani-pesce-besplatno-pravno-savjetovanje/24531>. (10.12.2015.).

Dani Pešče : ekonomska klinika. // Knjižnice grada Zagreba. URL: <http://www.kgz.hr/hr/dogadjanja/dani-pesce-ekonomska-klinika/26956>. (10.12.2015.)

Gabriel D., M.; Zvonarek D. Vrednovanje djelatnosti narodnih knjižnica : programska knjižica / 10. savjetovanje za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj, Terme Tuhelj, Tuheljske Toplice, 30. rujna – 2. listopada 2015. Zagreb : Nacionalna i Sveučilišna knjižnica, 2015. URL: <http://sznk.nsk.hr/>. (10.12.2015.).

Growing dollars and sense for adults. // Brooklyn Public Library. URL: <http://www.bklynlibrary.org/jobs-business/growing-dollars/growing-dollars-and-sense-0>. (10.12.2015.).

Hrvatsko knjižničarsko društvo. Etički kodeks. URL: http://www.hkdrustvo.hr/hr/eticki_kodeks/. (11.02.2016.).

IFLA-in Etički kodeks za knjižničare i druge informacijske djelatnike. URL: <http://www.ifla.org/files/assets/faife/codesofethics/croatiancodeofethicsfull.pdf>. (11.02.2016.).

Innovating for growth. // The British library. URL: <http://www.bl.uk/business-and-ip-centre/innovating-for-growth>. (10.12.2015.).

Karlovačka knjižnica najbolji poslovni centar u narodnim knjižnicama u Hrvatskoj. // Trend. URL: <http://trend.com.hr/index.php/trend-portal/kultura/12968-karlovacka-knjiznica-najbolji-poslovni-centar-u-narodnim-knjiznicama-u-hrvatskoj>. (10.12.2015.).

Knjižnica Silvija Strahimira Kranjčevića : povijest. // Knjižnice grada Zagreba. URL: <http://www.kgz.hr/hr/knjiznice/knjiznica-silvija-strahimira-kranjcevic/a-o-knjiznici-671/povijest-423/423>. (22.06.2016.).

National network. // The British library. URL: <http://www.bl.uk/business-and-ip-centre/national-network>. (10.12.2015.).

Odluka o objavi Opće deklaracije o ljudskim pravima. // Narodne novine. Međunarodni ugovori 143(2009), URL: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/medunarodni/2009_11_12_143.html. (21.03.2016.).

Predstavljen projekt “Work with US” Veleposlanstva SAD-a. // RadioNG.hr. URL: <http://radiong.hr/v2/predstavljen-projekt-work-with-us-veleposlanstva-sad-a/>. (10.12.2015.).

Programs & Seminars. // Toronto Public Library. URL: <http://www.torontopubliclibrary.ca/smallbusiness/programs-seminars.jsp>. (22.02.2016.).

Tel Aviv library makes room for tech startups. // Citiscope. URL: <http://citiscope.org/story/2015/tel-aviv-library-makes-room-tech-startups>. (22.02.2016.).

The Library : a reimagined space. // The Library Tel Aviv. URL: <http://www.thelibrary.co.il/our-vision1.html>. (22.02.2016.).

Ustav Republike Hrvatske (pročišćeni tekst). // Narodne novine 85(2010), URL: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2010_07_85_2422.html. (21.03.2016.).

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o knjižnicama. // Narodne novine 104(2000), URL: <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/274061.html>. (21.03.2016.).

Zakon o knjižnicama. // Narodne novine 105(1997), URL: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1997_10_105_1616.html. (21.03.2016.).

Zakon o potvrđivanju konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i protokola br. 1., 4., 6., 7. i 11. uz konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. // Narodne novine. Međunarodni ugovori 18(1997), URL: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/medunarodni/1997_10_18_120.html. (21.03.2016.).

Zakon o pravu na pristup informacijama. // Narodne novine 25(2013), URL: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_02_25_403.html. (21.03.2016.).

Zakon o zaštiti osobnih podataka. // Narodne novine 103(2003), URL: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2012_09_106_2300.html. (21.03.2016.).

Prilog:

Anketa

Molim cijenjene korisnike da ispune anketu koja istražuje potrebe korisnika u narodnim knjižnicama za novim uslugama. Nove usluge odnose se na pravno/ekonomske informacije koje biste mogli dobiti u narodnoj knjižnici. Podaci se prikupljaju u vrhu izrade diplomskog rada na Odsjeku za informacijske i komunikacijske znanosti smjer bibliotekarstvo.

1. Spol (zaokružiti odgovor)

M Ž

2. Postignuto obrazovanje (zaokružiti odgovor)

- a) osnovna škola
- b) srednja škola
- c) viša stručna sprema
- d) visoka stručna sprema
- e) magistar znanosti
- f) doktor znanosti

3.) Dob (zaokružiti odgovor)

- a) od 18 do 30
- b) od 31 do 45
- c) od 46 do 64
- d) 65 i više

4. Koliko još narodnih knjižnica, osim knjižnice S. S. Kranjčevića posjećujete?

- a) jednu
- b) dvije do tri
- c) četiri do pet
- d) više od pet

5. Ocjenom od 1 do 5 označite vaše zadovoljstvo informacijskim uslugama narodnih knjižnica koje koristite:

- 1 – potpuno nezadovoljan
- 2 – djelomično nezadovoljan

3 – niti zadovoljan niti nezadovoljan

4 – djelomično zadovoljan

5 – potpuno zadovoljan

6. Mislite li da bi knjižnice trebale pružati informacije pravne i ekonomske prirode?

DA NE

7. Koje informacije pravne prirode mislite da bi bile korisne vama kao korisnicima narodne knjižnice? (zaokružite odgovor)

a) pravni savjet

b) pomoć u sastavljanju raznih pismena i podnesaka

8. Koje informacije ekonomske prirode mislite da bi bile korisne vama kao korisnicima narodne knjižnice? (zaokružite odgovor)

a) informacije vezane uz educiranje o svakodnevnim ekonomskim pojmovima

b) informacije vezane uz planiranje vlastitog budžeta

c) informacije za zadužene građane

9. Jeste li prisustvovali nekoj od radionica pravne i ekonomske klinike prije pisanja ove ankete?

10. Ako ste prisustvovali nekoj od radionica jeste li bili zadovoljni?

11. Za koje informacije pravne i ekonomske prirode mislite da bi vam bile od koristi u knjižnici? (navedite koje)

Hvala

Narodne knjižnice kao mjesta pružanja ekonomskih i pravnih informacija

Sažetak

Svrha je ovog rada odgovoriti na pitanje jesu li hrvatske narodne knjižnice sposobne pružati informacije pravne i ekonomske prirode. Narodne knjižnice su prije svega centri svoje lokalne zajednice koji moraju provoditi projekte koji poboljšavaju bolju kvalitetu života pojedincima i svojoj zajednici te će stoga u prvom poglavlju biti općenito riječi o narodnim knjižnicama i njihovom ulogu i zadaćom u ostvarivanju temeljnih ljudskih prava zajedno sa pravom na pristup informacijama. Realizacija pružanja ekonomskih i pravnih informacija u narodnoj knjižnici je moguća jedino uz dogovorenu poslovnu strategiju i osiguranje izvora financiranja stoga je tema drugog poglavlja bila stvaranje potrebnih uvjeta za pružanje ekonomskih i pravnih informacija u narodnim knjižnicama. Pružanje usluga e – vlade u narodnim knjižnicama može biti od velike koristi gospodarskim subjektima pa je zato pružanje usluga e – uprave tema trećeg poglavlja. U četvrtom poglavlju navode se pozitivni primjeri pružanja ekonomskih i pravnih informacija u svijetu i Hrvatskoj. Posljednje poglavlje je fokusirano na istraživanje koje se vršilo pomoću upitnika i čija je svrha bila odgovor na pitanje s obzirom na mišljenje korisnika Knjižnice S. S. Kranjčević u Zagrebu jesu li narodne knjižnice mjesta na kojima bi se trebale pružati nove usluge tj. informacije pravne i ekonomske prirode.

Ključne riječi: narodne knjižnice, ekonomske i pravne informacije, ekonomske i pravne usluge, nove usluge

Public libraries as places of economic and legal information

Abstract

The work tries to answer some question concerning Croatian public libraries: are they ready provide economic and legal information. Public libraries are primarily centers in their local communities and they must carried out projects that improve better quality of life for individuals and their communities, and therefore the subject of the first chapter are generally focused on public libraries and their role and task in the exercise of fundamental human rights along with the right of information acces. Implementation of economic and legal information in the public library is only possible on the agreed business strategy and securing sources of funding therefore the theme of the second chapter are focused on creating the necessary conditions for the provision of economic and legal information in public libraries. Providing services in e - government in public libraries can be of great benefit to economic operators and is therefore providing service in e - government theme of the third chapter. The fourth chapter list positive examples of economic and legal information in the world and Croatia. The last chapter is focused on research which is carried out with question form and whose purpose was to answer the question considering the opinion of the users of library S.S.Kranjčević in Zagreb: are public libraries places where should be provided new services that is economic and legal information.

Keywords: public libraries, economic and legal information, economic and legal services, new service

Biografija

Luka Kvesić je rođen 1984. godine u Zagrebu gdje je pohađao OŠ Kralja Tomislava i IX. gimnaziju koju je završio 2003. godine. Diplomirao je 2011. godine na Stručnom studiju javne uprave u Zagrebu po Bolonjskom procesu i stekao zvanje Stručni prvostupnik (baccalaureus) javne uprave. Iste godine se zapošljava u Knjižnicama grada Zagreba gdje radi poslove pomoćnog knjižničara sa završenim stručnim ispitom u Knjižnici Silvija Strahimira Kranjčevića na Peščenici.

Godine 2013. upisuje izvanredni diplomski studij bibliotekarstva uz rad na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Živi u Novoj Cesti 107.

e-mail: kvesi.luka@gmail.com